

B I O G R A F I J A
imāma
Ahmed ibn Hanbela

Allāh mu se smilovao

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

B i o g r a f i j a

imāma Ahmed ibn Hanbela,

Allāh mu se smilovao

Plav, Sandžak
džumādel-ūla 1430. hidžretske
maj 2009. godine

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Izdavač:

"K e l i m e t u l – H a q q"

Plav, Sandžak

www.kelimetul-haqq.com

www.kelimetul-haqq.org

kelimetul_haqq@hotmail.com

Prevod i prelom teksta:

Ebū Ahmed

Unos teksta:

Ebū Hafsa

Dizajn korice:

Ebū Merjem

Štampa:

"K e l i m e t u l – H a q q"

V A Ž N A N A P O M E N A !

Svako kopiranje i umnožavanje ove knjige
ili bilo kojeg njenog dijela
bez odobrenja izdavača je veoma
pohvaljeno i preporučljivo

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

**Rekao je Allāhov Poslanik
Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem:**

"Najvrijedniji džihād je reći **riječ istine** pred nepravедnim vladarem."¹

"Prvak šehīdā je Hamza, a potom čovjek koji dođe nepravедnom vladaru, kaže mu **istinu** u lice, pa ga vladar ubije."²

"Neka nikoga od vas ne spriječi strah od ljudi da kaže istinu kada je vidi ili bude njen svjedok, jer mu **riječ istine** neće približiti čas smrti, niti mu umanjiti nafaku."³

---

¹ hadīth bilježe Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i Ibn Mādže u svojim "Sunenima" od Ebū Se'ida el-Hudrija i Ebū Umāme el-Bahilija

² hadīth bilježi Hākim od Džābir ibn 'Abdullāha

³ hadīth bilježi imām Ahmed u svome "Musnedu" od Ebū Se'ida el-Hudrija

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

ŽIVOT I ISKUŠENJA IMĀMA AHMEDA

On je bio šejhul-islām Ebū 'Abdullāh Ahmed ibn Muhammed ibn Hanbel edh-Dhuhlī eš-Šejbānī el-Merzī el-Bagdādī. Rođen je 164. godine nakon hidžre Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a počeo je da traži znanje u 15. godini.

Među učenjacima od kojih on prenosi su:

Ibrāhīm ibn Sa'd, Hušejm ibn Bešir, 'Abbād ibn 'Abbād el-Muhallebī, Mu'temir ibn Sulejmān et-Tejmī, Sufjān ibn 'Ujejne el-Khilālī, 'Umer ibn 'Ubejd et-Tenāfisi, Jūsuf ibn el-Mādžišūn, Džerīr ibn 'AbdulHamīd, Bišr ibn el-Mufaddal, Ebū Bekr ibn 'Ajjāš, 'Abdeh ibn Sulejmān, Ebū Khālid el-Ahmer, Ebū Mu'āwijje ed-Derīr, Merwān ibn Mu'āwijje, Gunder, Ibn Uleje, Hafs ibn Gijāth, el-Welīd ibn Muslim, Jahjā ibn Sulejm, Jezīd ibn Hārūn, 'Alī ibn 'Āsim, Weqī' ibn el-Džerrāh, Jahjā el-Qattān, 'AbdulE'lā es-Sāmī, 'AbdurRahmān ibn Mehdī, 'Abdullāh ibn Numejr, Zejd ibn el-Hubāb, Muhammed ibn Idrīs eš-Šafi'ī, Ebū 'Āsim, 'AbdurRezāq, Ebū Nu'ajm, 'Affān, Jahjā ibn Ādem, Ebū 'AbdurRahmān el-Muqri, Hadždžādž ibn Muhammed, 'Abdusamed ibn 'AbdulWārith, Rewh ibn 'Ubādeh i Wehb ibn Džerīr.

Oni koji od njega prenose su:

El-Buhārī (jedan hadīth), Muslim, Ebū Dāwūd, njegov sin Sālih ibn Ahmed, njegov sin 'Abdullāh ibn Ahmed, njegov rođak po ocu Hanbel ibn Ishāq i njegovi učitelji 'AbdurRezāq, el-Hasan ibn Mūsā el-Ašjab, Ebū 'Abdullāh eš-Šafi'ī, također 'Ali ibn el-Medīnī, Jahjā ibn Me'īn, Duhejm, Muhammed ibn Jahjā edh-Dhuhlī, Ahmed ibn el-Furāt, Ahmed ibn Ibrāhīm ed-Dewreqī, 'Abbās ed-Dūrī, Ebū Zur'ahī, Ebū Hātim, Ishāq el-Kawsedž, Ebū Bekr el-Ethrem, Ibrāhīm el-Harbī, Ebū Bekr el-Marrūdhi, Ebū Zur'ah ed-Dimešqī, Beqijj ibn Makhled, Muhammed ibn 'Abdullāh Mutajjen, Ibrāhīm ibn Hānī en-Nejsābūrī i Muhanna ibn Jahjā eš-Šāmī.

Slijede citati onoga što su učenjaci *selefus-sāliha* rekli o imāmu Ahmedu ibn Hanbelu.

Ibrāhīm el-Harbī je rekao:

"Vidio sam Ebū 'Abdullāha: Kao da je Allāh za njega sakupio znanje prijašnjih i kasnijih ljudi zajedno."

Ibn Rahawejh je rekao:

"Sjedio sam sa Ahmedom i Ibn Me'īnom i obnavljali smo hadīthe. Ja bih rekao: "Kakvo je razumijevanje ovog hadītha? Šta je njegovo objašnjenje?" A oni bi ćutali, osim Ahmeda."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Wekī' i Hafs ibn Gijāth su rekli:

*"Niko nije došao u ovu kuću sličan tom mladiću",
– ciljajući na Ahmeda ibn Hanbela.*

Jahjā ibn Ādem je rekao:

"Ahmed ibn Hanbel je naš imam."

Jahjā el-Qattān je rekao:

"Niko nam nije došao sličan dvojici: Ahmedu i Jahjā ibn Me'īnu. I niko mi nije došao iz Bagdada, voljeniji nego što je Ahmed ibn Hanbel."

'AbdurRahmān ibn Mehdī je spomenuo *ehlul-hadīth* i rekao:

"Najznaniji od njih u pogledu hadītha eth-Thewrija je Ahmed ibn Hanbel",

...a onda je Ahmed ušao, pa je ibn Mehdī rekao:

"Ko god želi da vidi znanje koje stoji između ramena eth-Thewrija – onda neka pogleda u ovog čovjeka."

Ibn Mehdī je rekao:

"Nikada nisam pogledao u Ahmeda, a da to kod mene nije prouzrokovalo da se sjetim Sufjāna (eth-Thewrija)."

Nūh ibn Habīb el-Qūmesī je rekao:

"Zatekao sam Ahmeda ibn Hanbela 198. godine u el-Khajthu. Davao je duge, detaljne fetwe."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ahmed ibn Sinān el-Qattān je rekao:

”Nisam vidio Jezīda (ibn Hārūna) da je imao veći respekt ni prema kome, nego što je imao prema Ahmed ibn Hanbelu, niti se ponašao darežljivije i blaže nego što je to činio sa njim. On bi ga stavio pored sebe, ukazivao mu respekt i ne bi se šalio s njim.”

’AbdurRezāq je rekao:

”Nisam vidio nikoga da ima bolje znanje i razumijevanje, niti više bogobožnosti od Ahmed ibn Hanbela.”

Edh-Dhehebī dodaje:

”Ovo je on rekao nakon što je vidio one poput eth-Thewrija, Mālika i Ibn Džurejdža.”

Qutejbe ibn Se’īd je rekao:

”Najbolji od ljudi našeg vremena je ’Abdullāh ibn Mubarek, a onda ovaj mladi čovjek (misleći na Ahmeda ibn Hanbela), a ako vidite čovjeka da voli Ahmeda – onda znajte da je on sljedbenik sunneta. Da je Ahmed dostigao vrijeme eth-Thewrija, el Ewzā’ija i el-Lejtha – imao bi prednost nad njima.

Qutejbi je rečeno:

”Ti bi spomenuo Ahmeda zajedno sa tabi’inima?”

Pa je on rekao:

”Sa najvećim tabi’inima.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Qutejba je rekao:

”Da nije eth-Thewrija – bogobožnost bi izumrla, a da nije Ahmeda – ljudi bi unosili novotarije u vjeri. Ahmed je imām svijeta.”

Hurmulah je rekao:

”Čuo sam Šafi’ija da kaže: ”Napustio sam Bagdād i iza sebe nisam ostavio čovjeka sjajnijeg, niti znanijeg, niti boljeg u fiqhu, niti bogobožnijeg od Ahmeda ibn Hanbela.”

Muhammed ibn Ishāq ibn Rahawejh je rekao:

”Moj otac mi je prenio govoreći: ”Ahmed ibn Hanbel mi je rekao: ”Dođi sa mnom i dopusti da ti pokažem nekoga sličan kome nije viđen, pa me je poveo do eš-Šafi’ija.” Moj otac je rekao: ”A eš-Safi’i nije vidio sličnog Ahmedu ibn Hanbelu. I da nije Ahmeda i onoga kako se on žrtvovao (u danima iskušenja u pogledu Qur’āna) – islām bi bio uništen.”

’Alī ibn el-Medīnī je rekao:

”Po mom mišljenju, Ahmed je sjajniji nego Se’id ibn Džubejr u svoje vrijeme, jer je Se’id imao jednake sebi.”

’Alī ibn el-Medīnī je također rekao:

”Allāh je počastvovao i ojačao ovaj dīn (Ebū Bekrom) es-Siddīqom na dan riddeta, a Ahmedom na dan iskušenja.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ibn Me'īn je rekao:

"Nisam vidio sličnog Ahmedu."

On je također rekao:

"Oni su željeli da ja budem kao Ahmed, ali Allāha mi, ja nikada neću biti kao on."

Ebū Thewr je rekao:

"Ahmed je znaniji u fiqhu nego i eth-Thewrī."

Hadžādž ibn eš-Šā'ir je rekao:

"Nisam vidio nikoga sjajnijeg od Ahmeda. Volio bih da sam ubijen na Allāhovom putu ako bi to značilo da bi trebao da propustim klanjanje dženaze namāza Ahmedu. Allāha mi, on je dostigao veću poziciju kao imām nego Sufjān i Mālik."

'Amr en-Nāqid je rekao:

"Ako se Ahmed ibn Hanbel složi sa mnom u hadīthu – onda ja ne marim za one koji se sa mnom raziđu."

Ebū Hātīm je bio upitan:

"Ko je veći muhaddith (hāfidh hadītha): 'Alī ibn el-Medīnī ili Ahmed ibn Hanbel?"

Pa je rekao:

"Oni su bliski jedan drugome u memorizaciji, a Ahmed je imao bolje razumijevanje. Ako vidiš nekoga da voli Ahmeda, onda znaj da je on sljedbenik sunneta."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ebū Zur'ah je rekao:

"Ahmed ibn Hanbel je bio veći od Ishāqa i imao je bolje razumijevanje od njega. Nikad nisam vidio nikoga kompletnijeg od Ahmeda."

Ebū 'Umejr en-Nukhās er Remlī je spomenuo Ahmeda i rekao:

"Allāh mu se smilovao. Niko nije imao više strpljenja u odupiranju ovom svijetu nego on, niko nije više sličio onima koji su mu prethodili iz prošlosti nego on, niko nije bio prikladniji da bude u društvu bogobojaznih i dobrih nego on. Dunjāluk mu je bio predstavljen, a on ga je odbio. Novotarije su mu bile predstavljene i on ih je pobio."

Ibn Wārah je rekao:

"Ahmed je bio osoba fiqha, osoba memorizacije, osoba znanja."

En-Nesā'ī je rekao:

"Ahmed ibn Hanbel je sakupio znanje haditha, fiqha, bogobojaznosti, zuhda i sabra."

Ebū Dāwūd je rekao:

"Medžlisi (sijela) Ahmeda su bili medžlisi āhireta, ništa od stvari dunjāluka ne bi bilo spomenuto – i ja ga nikad nisam vidio da spominje ovaj svijet."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Sālih ibn Muhammed Džezarah je rekao:

“Od svih koje sam sreo, osoba koja je najbolje razumijevala hadīthe je bio Ahmed ibn Hanbel.”

‘Alī ibn Halef je rekao:

“Čuo sam el-Humejdija da kaže: “Sve dok ja ostajem u Hidžāzu, Ahmed u ‘Irāqu i Ibn Rahawejh u Khurasānu – niko nas neće nadjačati”.”

Ibn Wārah je rekao:

“Ahmed ibn Hanbel u Bagdādu, Ahmed ibn Sālih u Misru, Ebū Džā’fer en-Nufejlī u Harrānu i Ibn Numejr u Kūfi – to su podrživači dīna.”

Ebū Jahjā en-Nāqid je rekao:

“Bili smo sa Ibrāhīmom ibn ‘Ar’arah i neko je spomenuo Ja’lā ibn ‘Āsima, pa je neko rekao: “Ahmed ibn Hanbel ga je proglasio slabim.” Pa je čovjek rekao: “A kako će to da im naškodi ako su oni povjerljivi?” Pa je Ibn ‘Ar’arah rekao: “Tako mi Allāha, da je Ahmed rekao (nešto loše) o Alqami i el-Eswedu (dvojici od velikih tabi’inā) – naštetilo bi im.”

Ibrāhīm el-Harbī je rekao:

“Učenjak svog vremena je bio Se’īd ibn el-Musejjib, Sufjān eth-Thewrī u svoje vrijeme, a Ahmed ibn Hanbel u svoje vrijeme.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

El-Husejn el-Qarābīsi je rekao:

”Primjer onih koji pričaju protiv Ahmeda ibn Hanbela je kao primjer ljudi koji se popnu na planinu Ebū Qubejs, namjeravajući da je unište svojim cipelama.”

Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Rekao sam svom ocu (tj. Ahmed ibn Hanbelu): ”Ahmed ed-Dewreqiju je dato hiljadu dinara”, pa je on rekao: ”O sine moj, ali ”...nagrada tvog Gospodara je bolja i trajnija.”⁴”

ʿAbdullāh ibn Ahmed ibn Hanbel je rekao:

”Čuo sam svoga oca kako u vezi ovoga svijeta kaže: ”Mali dio njega je dosta, a veliki njegov dio ne zadovoljava”.”

El-Marrūdhī je rekao:

”Uveo sam kršćanina kod Ebū ʿAbdullāha i kršćanin mu je rekao: ”Želim da te vidim evo već nekoliko godina. Tvoje prisustvo nije korisno samo za islām, već za sva stvorenja i nema nikoga od naših drugova, a da nije zadovoljan tobom.” Pa sam ja rekao Ebū ʿAbdullāhu: ”Nadam se da se za tebe čini dova u svim gradovima.” Na to je on rekao: ”O Ebū Bekr, kada čovjek sām sebe zna – govor ljudi mu ne koristi.”

---

⁴ sūra Tā-Hā, 131. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

'Abbās ed-Dūrri je rekao:

"'Alī ibn Fezāra, naš susjed, nam je ispričao: "Moja majka nije bila u stanju da hoda oko dvadeset godina, pa mi je jednog dana rekla: "Sine, idi do Ahmeda ibn Hanbela i traži od njega da dovi za mene." Otišao sam do njega i zakucao na njegovu vrata, a on je bio u hodniku. Pitao je: "Ko je to?" Rekao sam: "Čovjek čija je majka tražila da te zamolim da doviš za nju; ona je ćopava (bogalj)", pa sam ga čuo kako odgovara, kao da je bio bijesan: "Mi imamo više potrebe da ona dovi za nas." Pa sam se krenuo vratiti, a onda je stara žena izašla i rekla: "Ostavio si ga, a on (imām Ahmed) je dovio za nju." Kada sam došao do naše kuće i zakucao na vrata – moja majka je izašla prema meni hodajući."

Edh-Dhehebī kaže:

"Ovaj događaj je prenijet od 'Abbāsa preko dva povjerljiva prenosioaca."

El-Marrūdhi je rekao:

"Ahmed mi je rekao: "Nisam napisao hadīth, a da nisam radio po njemu, do te mjere da, kada bi do mene došlo da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, uradio hidžāmu i dao Ebū Tajbeh dinar, ⁵ ja bih dao dinar onome koji mi je uradio."

---

⁵ zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

'Abdullāh ibn Ahmed je rekao:

"Čuo sam svoga oca da kaže: "Eš-Šafi'ī je rekao: "O Ebū 'Abdullāh, ako je po tebi hadīth vjerodostojan, obavijesti me o njemu da bih mogao da se vratim i da postupim po njemu. Ti si znaniji o sahih predajama nego mi. Tako ako je predaja autentična, obavijesti me da bih mogao da je prihvatim, bilo da se prenosi iz Kūfe, Basre ili Šāma."

Ibn Rahawejh je rekao:

"Kada je Ahmed putovao ka 'AbdurRezāqu, novac mu je nestao pa je on sebe uposlio (unajmio) da radi za neke vodiče kamila dok nije došao do San'aa. Njegovi drugovi su mu ponudili novčanu pomoć, ali je on odbio da je primi."

Jahjā ibn Me'in je rekao:

"Nisam vidio slične Ahmedu; družili smo se s njim pedeset godina, a nikada se nije pohvalio ničime od dobra kojim je bio okarakterisan."

'Abdullāh ibn Ahmed je rekao:

"Moj otac je imao običaj da uči sedminu Qur'āna svaki dan i spavao bi kratko nakon jacije, a onda bi ustao, klanjao i dovio do zore."

Ahmed ed-Dewreqī je rekao:

"Kada se Ahmed ibn Hanbel vratio od 'AbdurRezāqa vidio sam ga da izgleda veoma slabo u Mekki; bio je jasno izmoren i

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

iscrpljen. Pričao sam sa njim, pa je on rekao: "To je beznačajno u pogledu na koristi koje smo uzeli od 'AbdurRezāqa."

El-Marrūdhi je rekao:

"Kada bi se Ebū 'Abdullāh sjetio smrti, sjećanje na nju bi ga žestoko obuzelo i rekao bi: "Strah me sprečava od hrane i pića, a kada se sjetim smrti – sve stvari dunjāluka postaju beznačajne. To je baš kao pitanje male količine hrane, dovoljne odjeće i nekoliko ograničenih dana. Ništa ne smatram ravnim siromaštvu. Da sam u stanju, otišao bih da me ljudi ne bi spominjali."

I rekao je: "Volio bih da mogu da živim nepoznat u planinskim prolazima Mekke. Iskušam sam slavom. Zaista priželjkujem smrt dan i noć."

Ahmed je rekao:

"Onaj ko se prihvati logičke retorike (kelāma) neće prosperirati i neće biti bezbjedan od toga da postane džehmijj."

El-Marrudhi je rekao:

"Nisam vidio da su siromašni počastvovani i uzvisivani nigdje kao u medžlisima (skupovima) kod Ahmeda, on bi ih počašćivao i bio je najmanje naklonjen ka ljudima dunjāluka. On je ispoljavao dobrotu i blagost i nije bio brzopleta osoba. Bio je osoba velike skromnosti i okarakterisan smirenošću i dostojanstvenim ponašanjem. Kada bi sjeo u skup da dā fetwu nakon ikindije, ne

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

bi govorio dok mu ne bi bilo postavljeno pitanje, a kada bi izašao u svoju džamiju, ne bi se gurao ispred ljudi."

Ebū Bekr el-Marrūdhī je rekao:

"Ebu 'Abdullāh se ne bi ponašao kao neznalica, a ako bi ga neko tretirao kao neznalicu – on bi imao strpljenje i prešao preko toga i govorio: "Allāh čini dovoljnim (dostatnim), dovoljan nam je Allāh." Nije bio zlopamtilo i nije bio brzoplet, bio je veoma skroman i dobrog karaktera. Uvijek je imao ozaren izgled i bio je ljubazan i prijatan, a ne grub i neljubazan. On bi volio u ime Allāha i mrzio u ime Allāha, a ako bi se nešto ticalo dīna – postao bi veoma ljutit i trpio bi štetu prouzrokovanu od susjeda."

Sālih ibn Ahmed je rekao:

"Često sam čuo moga oca kako uči sūru el-Kehf i često sam ga čuo da kaže: "O Allāhu, sačuvaj nas, sačuvaj nas, (održi nas bezbjednim)."

El-Marrūdhī je rekao:

"Vidio sam Ebū 'Abdullāha kako stoji u namāzu i kako uči oko pola noći sve do blizu zore i vidio sam ga kako klanja u vremenu između akšama i jacije."

Er-Ramādī je rekao:

"Bio sam u društvu 'AbdurRezāqa. Kada je Ahmed spomenut, njegovu oči su prolile suze i rekao je: "Došao mi je, a do mene je doprlo da je ostao bez novca, pa sam uzeo deset dinara i ponudio

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

mu ih, a on se nasmiješio i rekao: "O Ebū Bekr, ako bih prihvatio išta od ljudi, prihvatio bih od tebe." Ali nije prihvatio ništa ni od mene."

Ahmed ibn Šihāh el-Isfārājīnī je rekao:

"Čuo sam Ahmeda kada je bio pitan: "Od koga bismo trebali da slušamo ili zapisujemo predaje na našem putu?" da je rekao: "Uzmite od Hannāda i Sufjāna ibn Wekī', a u Mekki od Ibn Ebī 'Umera. I čuvajte se od zapisivanja i od koga od ehlul-bid'a. Uzmite od onih koji bilježe predaje i koji su na sunnetu"."

U VEZI SA ISKUŠENJEM U POGLEDU QUR'ĀNA ⁶

Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Čuo sam svoga oca kako kaže:

”Kada smo ušli kod Ishāqa ibn Ibrāhīma da budemo iskušani, on nam je prvo pročitao proklamaciju, a od onoga što nam je proučio bilo je i:

”Ništa nije kao On...” ⁷

”On, stvoritelj svih stvari.” ⁸

Pa sam rekao:

”...i On je onaj koji sve čuje i sve vidi.” ⁹

Sālih je rekao:

”Tada su ljudi bili iskušani, a onima koji su odbili da se slože bilo je priječeno da će biti zarobljeni. Tako su se svi ljudi složili, izuzev četvorica: moj otac, Muhammed ibn Nūh, el Qawārīrī i el-Hasan ibn Hammād Sedždžādeh. Onda su se i ova poslednja dvojica

---

⁶ Govor da je Qur'ān stvoren je izmišljen, inoviran od strane Bišr el-Marīsija i zbog ove novotarije halifa er Rašid se zakleo da ako uhvati Bišra da će ga ubiti. Međutim, halifa el-Me'mūn je studirao teologičku retoriku (*kelām*) i bio je posjećen od strane glavešina mu'tezilā koje su mu uljepšale ovaj govor dok ga nije prihvatio, pozvao narod tome i postavio iskušenje u to ime

⁷ sūra eš-Šūra, 11. ājet

⁸ sūra el-En'ām, 102. ājet

⁹ sūra eš-Šūra, 11. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

složila, a moj otac i Muhammed su ostali u zatvoru nekoliko dana. Onda je došlo naredjenje od el-Me'mūna da treba da budu dovedeni u lancima."

'Abbās ed-Dūrī je rekao:

"Čuo sam Ebū Dža'fera el-Anbārija kako kaže:

"Kada je Ahmed odveden do el-Me'mūna čuo sam za to, pa sam prešao Euftrat i došao kod njega i našao ga kako sjedi u maloj sobi. Poselamio sam ga i on je rekao:

"O Ebū Dža'fer, nanio si štetu sebi (iskušao si sebe)",

...pa sam ja rekao:

"Danas si ti glava koju ljudi slijede, pa zato, tako mi Allāha, ako ti pristaneš na govor da je Qur'ān stvoren – onda će se ostatak ljudi takodje složiti sa tim (pristati na to); ali ako odbiješ – onda će mnogi ljudi odbiti. A čak i ako te čovjek ne ubije, svakako ćeš umrijeti, jer smrt je sigurna. Zato se boj Allāha i ne pristaj (nemoj se složiti sa tim)."

Na ovo je Ahmed počeo da jeca i rekao:

"Kako Allāh hoće",

– a onda je rekao:

"O Ebū Dža'fer, ponovi mi to",

...pa sam mu ponovio, a on je govorio:

"Baš (samo) kako Allāh hoće."

El-Fadl ibn Zijād je rekao:

"Video sam Ahmeda ibn Hanbela na prvi dan kada ga je Ishāq iskušao, nakon što je on (Ishāq) otišao, a to je bilo u džumādel-

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

uhrā 218. godīne. On je sjedio na svom mjestu klanjanja namāza, a grupa ljudi ga je pitala:

”Ko se složio (pristao)?”

Bilo je kao da mu je to bio teško breme, pa je rekao:

”Niko od naših prijatelja se nije složio, elhamdu lillāh”,

– a onda je spomenuo one koji se složili i one koji su pristali na većinu onoga što se od njih tražilo i one koji su rekli:

”Ovo je nešto izmišljeno i novo.”

Onda je rekao:

”Iskušao je svakoga jednom, a mene dva puta. Rekao mi je:

”Šta kažeš o Qur’ānu?”

A ja sam rekao:

”Allāhgov govor, nestvoreni.”

Natjerao me je da sjednem sa strane, a onda pitao ostale. Onda me je stavio ispred (učinio da istupim), pa me ponovo pitao i nastojao da koristi tekstove čije značenje nije bilo jasno. Pa sam rekao:

”Ništa nije kao On, On sve čuje i vidi.”¹⁰ Pa mi je on rekao:

”Šta je es-Semī’ul-Basīr”¹¹ ?

Pa sam ja rekao:

”To je ono što je On Uzvišeni rekao”.

---

¹⁰ sūra eš-Šūra, 11. ājet

¹¹ Allāhova lijepa Imena: ”Onaj Koji sve čuje” i ”Onaj Koji sve vidi”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Muhammed ibn Ibrāhīm je rekao:

”U mjestu er-Raqqah su počeli da podsjećaju Ebū ’Abdullāha na dozvolu verbalnog potvrđivanja da bi spasio sebe i o predajama o tome. Pa je on odgovorio:

”A šta ćete sa hadīthom Habbāba:

”Među onima koji su bili prije vas bi se desilo da uzmu čovjeka i testerom ga prepolove, ali to ne bi prouzrokovalo da on napusti svoj dīn”?¹²

*Pa smo mi izgubili nadu u pogledu njega.*¹³

I on je rekao:

*”Ja ne marim za zarobljeništvo, jer to i moja kuća su isti, niti o obezglavljivanju (da mi se odrubi glava), već se, naprotiv, bojim iskušenja biča.”*¹⁴

Pa ga je obližnji zatvorenik čuo i rekao:

”Ne brini se, o Ebū ’Abdullāh, jer su samo bitna prva dva udarca; nakon toga nećeš osjetiti ništa, nećeš osjetiti da te udaraju.”

---

¹² Zabilježio ga je Ahmed, el-Buhārī i Ebū Dāwūd

¹³ Tj. izgubili nadu da će se poslužiti olakšicom da u *ikrāhu* (prisili) izgovori kufr, tj. tvrdnju da je Qur’ān stvoren (napomena izdavača)

¹⁴ Dakle, ovo nije bio strah od bola, već strah od grijeha i kufra. Naime, Ahmed se nije bojao tamnice, pa ni sablje, jer bi tako bio pogubljen ostajući čvrst i nepokolebljiv. Međutim, on se bojao da će, u slučaju bičevanja, podleći bolu i pristati na ono na šta su ga prisiljavali. Dakle, to je bio strah od posljedica mogućeg posrtanja i nepokolebljivosti, a ne od sāmog biča i bola prouzrokovanog bičem (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Kao da je on osjetio mir zbog ovoga."

Sālih ibn Ahmed je rekao:

"Moj otac i Muhammed ibn Nūh su izvedeni iz Bagdāda u lancima, pa smo izašli s njima do el-Anbāra. Onda je Ebū Bekr el-Ahwāl pitao moga oca:

"O Ebū 'Abdullāh, ako ti bude priječeno mačem, hoćeš li se saglasiti (prihvatiti)?"

On je odgovorio:

"Ne."

Onda su oni odvedeni, a ja sam (kasnije) čuo svoga oca kako kaže:

"Došli smo do er-Rahbah a onda smo otišli odatle u sred noći. Čovjek je došao do nas i pitao:

"Koji je od vas Ahmed ibn Hanbel?"

Rečeno mu je:

"Ovaj."

Pa je on rekao vodiču deva:

"Sačekaj."

A potom je meni rekao:

"O ti, a kako će ti naštetiti ako ovdje budeš ubijen i uđeš u džennet?"

A onda je rekao:

"Prepuštam te Allāhovom potpunom čuvanju."

...i onda je otišao. Pitao sam o njemu i bilo mi je rečeno:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”On je beduin, Arapin iz plemena Rebī’a koji pravi odjeću od krzna u pustinji, zove se Džābir ibn ‘Āmir i ljudi kažu da je dobar čovjek.”

Ibrāhīm ibn ‘Abdullāh je rekao:

”Ahmed ibn Hanbel je rekao:

”Od kako sam zapao u ovu fitnu, nisam čuo riječ jaču od govora beduina koji mi je govorio u Rahbah Tawq. On je rekao:

”O Ahmed, ako umreš za istinu, onda ćeš umrijeti kao šehīd; a ako živiš, onda ćeš živjeti u hvale vrijednom stanju”, pa je to ojačalo moje srce.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

SMRT EL-ME'MŪNA ¹⁵ KOGA JE NASLIJEDIO EL-MU'TASIM ¹⁶

Sālih ibn Ahmed je rekao:

"Moj otac je rekao:

"Onda smo produžili do Adhana i napustili usred noći. Pa kada je gradska kapija otvorena, čovjek je objavio: "Dobre vijesti: Umro je", tj. el-Me'mūn. Moj otac je rekao: "A ja sam dovio Allāhu da ga ne vidim."

Sālih je rekao:

"Kada su moj otac i Muhammed ibn Nūh došli u Tarsus, poslali SU nazad u er-Raqqah i smješteni su na brod. Pa kada su došli do mjesta 'Āneh, Muhammed je umro i njegovi lanci su bili uklonjeni, a moj otac je klanjao (dženāze-namāz) nad njim."

Hanbel je rekao:

"Ebu 'Abdullāh je rekao: "Nisam vidio nikoga da, zajedno sa svojom mladošću i znanjem, stoji čvršće na Allāhovom putu od Muhammeda ibn Nūha; nadam se da su njegova djela

---

¹⁵ Halīfa el-Me'mūn Rešīd, sin halīfe Hārūna Rešīda sa robinjom, rođen je 170., postao halīfa 198., a umro 218. godine hidžretske (napomena izdavača)

¹⁶ Halīfa Mu'tasim Billāh, također sin halīfe Hārūna Rešīda sa robinjom, el-Me'mūnov brat, rođen 180., najprije namjesnik Sirije i Misra, postao halīfa nakon el-Me'mūnove smrti 218., a vladao do 227. godine hidžretske, kada je i umro (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

zapečaćena dobrim. Jednoga dana mi je rekao: "O Ebū 'Abdullāh, tako ti Allāha, ti nisi isti kao i ja, ti si čovjek koji se slijedi. Ljudi izdužuju svoje vratove prema tebi, da vide šta ćeš uraditi. Zato se boj Allāha i budi čvrst u Allāhovo ime", ili je rekao slično tome. Onda je on umro, klanjao sam nad njim i ukopao ga..."

Hanbel je rekao:

"Mislim da je rekao: "...u (mjestu) 'Āneh."

Sālih je rekao:

"Moj otac je odveden u Bagdād u lancima i ostao je nekoliko dana u Jāsirije. Onda je zarobljen u unajmljenoj kući. Potom je prebačen u opšti zatvor u ulici Mewsilije i rekao je: "Predvodio sam zarobljenike u namāzu, a bio sam u lancima. A onda u ramazanu 219. godine... (Sālih kaže: Ja kažem: "To je bilo 14 mjeseci nakon smrti Me'muna") ...prebačen sam u kuću Ishāqa ibn Ibrāhīma, tj. zamjenika upravitelja Bagdāda."

Što se Hanbela tiče, on je rekao:

"Ebū 'Abdullāh je bio zarobljen u kući 'Umārah u Bagdadu, pa u štali emīra Muhammeda ibn Ibrāhīma, brata Ishāqa ibn Ibrāhīma i bilo mu je dosta toga uskraćivano u njegovom zarobljeništvu, pa se osjetio bolesnim u mjesecu ramazanu. Onda je nakon kratkog vremena prebačen u opšti zatvor. Ostao je u zatvoru oko 30 mjeseci, mi bismo išli do njega, a on mi je čitao knjigu "El-Irdžā" i druge knjige dok je bio u zatvoru. Vidio sam ga kako ih

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

predvodi u namāzu u lancima; izvukao bi svoje stopalo iz glavnog okova u vrijeme namāza i spavanja.”

Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Moj otac je rekao:

”Svaki dan bi mi došla dva čovjeka: jedan zvan Ahmed ibn Ahmed ibn Rebāh i drugi ebu Šu’ajb el-Hadždžām. Oni bi nadugačko diskutovali sa mnom, a kada bi završili, pozvali bi da mi se još jedna karika (okov) doda na one koji su već na meni, tako da ih je bilo četiri na mojim nogama. Nakon trećeg dana, on je ušao i raspravljao sa mnom, pa sam rekao:

”Šta ti kažeš o Allāhovom znanju?”

On je rekao:

”Stvoreno.”

Pa sam ja rekao:

”Ti si uznevjerovao u Allāha (postao si nevjernik),”

...na što je izaslanik koji je prisustvovao, poslat od Ishāqa ibn Ibrāhīma, rekao:

”Ovo je čovjek koji je poslat od vladara pravovjernih”,

...a ja sam rekao:

”On je počinio kufr.”

Onda je četvrte noći Mu’tasim naredio Ishāqu da me odvede kod njega, pa sam najprije uveden kod Ishāqa, koji je rekao:

”O Ahmede, tako mi Allāha, tvoj život je ono što ćeš izgubiti. On (tj. Mu’tasim) te neće ubiti mačem; ako ne pristaneš i ne složiš se sa njim, on želi da te bičuje bez prestanka, a da te onda ubije na mjestu gdje nećeš vidjeti niti Sunce niti Mjesec. Zar Allāh Uzvišeni

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

nije rekao: "Zaista smo ga učinili Qur'ānom na arapskom jeziku".¹⁷ Može li nešto što je učinjeno biti išta osim ono što je stvoreno?"

Pa sam ja rekao:

"Onda je Allāh Uzvišeni rekao i: "...pa ih je On kao lišće koje su crvi istočili učinio."¹⁸ Pa je li ih On stvorio (poput toga)?"

Pa je on ostao ćuteći.

Onda, kada smo došli do mjesta poznatog kao "Kapija bašte" ja sam izveden i smješten na jahaću životinju sa svojim lancima. Nikog nije bilo da me drži, pa sam više puta pao na svoje lice zbog težine lanaca. Tako sam doveden do kuće Mu'tasima i uveden u sobu, a onda sam uveden u odvojenu kuću i vrata su zaključana za mnom. Bila je sredina noći i nigdje nije bilo svijetle. Želio sam da uzmem abdest, izvadio sam svoje ruke i našao posudu sa vodom i lavor, pa sam uzeo abdest i klanjao, onda sam ujutru izvadio petlju (konopac) sa svojih pantalona i zavezao svoje lance njome, da bih mogao da ih nosim, a obezbjedio svoje pantalone. Onda je izaslanik Mu'tasima došao i rekao:

"Odgovori njegovom pozivu",

...pa me je uzeo za ruku i uveo me njemu, a ja sam držao konopac u svojoj šaci, vukući lance. Došao sam kod njega; on je sjedio, Ahmed Ibn Ebī Du'ād je bio prisutan i sakupio je veliki broj svojih prijatelja, pa mi je Mu'tasim rekao:

"Priđi bliže, priđi bliže!"

---

¹⁷ sūra ez-Zuhruf, 3. ājet

¹⁸ sūra el-Fil, 5. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

...i nastavio je dok nisam bio blizu njega, a onda mi je rekao:

”Sjedi.”

Sjeo sam, a lanci su mi postali teški. Ostao sam tako jedno vrijeme, a onda sam rekao:

”Dozvoljavaš li mi da govorim?”,

...pa je on rekao:

”Govori.”

Rekao sam:

”U šta su pozivali Allāh i Njegov Poslanik?”

On je ostao jedno vrijeme ćuteći, a onda je rekao:

”U svjedočenje da niko nema pravo da bude obožavan mimo Allāha.”

Na to sam ja rekao:

”Onda ja svjedočim da niko nema pravo da bude obožavan osim Allāha.”

Onda sam rekao:

”Tvoj djed (predak) Ibn ‘Abbās je rekao:

”Kada je izaslanstvo Ebul-Qajsa došlo Allāhovom Poslaniku, sallallāhu ‘alejhi we sellem, pitali su ga o imānu, pa im je on rekao:

”A znate li vi šta je imān?”

Oni su rekli:

”Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju.”

On je rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

“Svjedočiti da niko nema pravo da bude obožavan osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, klanjati namāz, davati zekāt i davati petinu od ratnog plijena.”¹⁹

Onda je on (Mu'tasim)rekao:

“Da te nisam našao držanog u zarobljeništvu od strane onoga koji je došao prije mene (tj. el-Me'mūna), ne bih te držao zariobljenim.”

A onda je rekao:

“O 'AbdurRahman ibn Ishāq, zar ti nisam naredio da smanjiš (ovo) iskušenje?”

Pa sam ja rekao:

“Allāhu ekber, to bi bilo veliko olakšanje za muslimane.”

Onda im je on rekao:

“Raspravljajte sa njim i pričajte sa njim. O 'AbdurRahman, pričaj s njim.”

Pa je on rekao:

“Šta ti kažeš o Qur'ānu?”

Ja sam rekao:

“Šta ti kažeš o Allāhovom znanju?”

On je ćutao, pa mi je jedan od njih rekao:

*“Zar Allāh Uzvišeni nije rekao: **“Allāh je stvoritelj svih stvari”**?”*²⁰

A zar Qur'ān nije stvar?”

Na to sam mu ja rekao:

---

¹⁹ hadīth bilježe el-Buhārī i Muslim

²⁰ sūra er-Ra'd, 16. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

*“Allāh kaže i: **“Uništavajući sve”**.²¹ Tako On uništava sve, osim onoga što Allāh želi (da ne bude uništeno).”*

*Jedan od njih je rekao: **“I ne dode im nijedna nova opomena (dhikr) od Gospodara njihova kojoj se, slušajući je, ne podsmjehuju.”**²² Može li nešto “doći novo”, izuzev ono što je stvoreno?”*

Pa sam ja rekao:

***“Sād. Tako mi Qur’āna punog podsjećanja (edh-dhikra)”**.²³ Pa je edh-Dhikr- Qur’ān, dok on u ājetu koji ste vi spomenuli nema član “el” (tj. neodređen je).”*

*Jedan od njih je onda spomenuo hadith ‘Imrāna ibn Husajna: **“Allāh je stvorio dhikr...”**²⁴*

Pa sam ja rekao:

“To je greška, više od jedne osobe nam je prenijelo:

***“Allāh je napisao dhikr”**.*

Oni su pokušavali da koriste hadīth ibn Mes’ūda:

***“Allāh nije stvorio ništa: niti džennet niti vatru, niti nebesa niti Zemlju, veliko kao Kursij”**.*

Pa sam ja rekao:

“Stvaranje se odnosi na džennet, vatru, nebesa i Zemlju, a ne na Qur’ān.”

Pa je jedan od njih spomenuo hadīth Habbāba:

---

²¹ sūra el-Ahqāf, 25. ājet

²² sūra el-Enbijā’, 2. ājet

²³ sūra Sād, 1. ājet

²⁴ hadīth je zabilježio el-Buhārī

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”O ti i ti, približi se Allāhu čime god si u stanju, a nećeš Mu se približiti ničim dražim Njemu nego što je Njegov govor.”

Pa sam rekao:

”To je kao što jeste”.

Sālih je rekao:

”Ibn Ebī Du’ād je ljutito gledao u moga oca, a moj otac je rekao:

”Jedan je govorio i ja bih ga pobio (opovrgnuo), drugi bi govorio i ja bih ga pobio, a onda ih je Ibn Ebī Du’ād prekinuo i rekao:

”O vođo pravovjernih, on je, tako mi Allāha, zalutao, vodeći druge u zabludu, novotar.”

Pa je on rekao:

”Pričajte s njim, raspravljajte s njim.”

Pa bi jedan pričao sa mnom i ja bih ga pobio, drugi bi pričao sa mnom i ja bih ga pobio. A onda bi Mu’tasim rekao:

”Teško tebi, o Ahmede, šta govoriš?”

Pa bih ja rekao:

”O emīrul-mu’minīn, daj mi nešto iz Allāhove Knjige i iz sunneta Allāhovog Poslanika, sallallāhu ’alejhi we sellem, pa da mogu da pričam u skladu sa tim.”

Pa bi Ahmed Ibn Ebī Du’ād rekao:

”Ti samo kažeš ono što je u Knjizi i sunnetu?”

Pa sam mu ja rekao:

”Vi izvrćete moje riječi i najbolje znate o tome. Ja nisam rekao ništa zbog čega bih trebao biti zarobljen ili okovan.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Hanbel je rekao:

"Ebū 'Abdullāh je rekao:

*"Oni su nastojali da kažu takve zle stvari kao dokaz protiv mene da moje srce ne može da ih se sjeti, niti moj jezik može da ih kaže. Oni su odbacili predaje i ja nisam znao da su oni na tome dok to nisam čuo. I podigli su svoje glasove govoreći: "Protivnik kaže to i to." Pa sam ja koristio Qur'ān kao dokaz protiv njih, govoreći Njegovim govorom: **"O oče moj, zašto činiš 'ibādet onome što niti čuje niti vidi"**?²⁵ Da li ovo poričete?" Pa su oni rekli: "On je poistovjetio (uporedio) o vođo pravovjernih, on je uporedio (tj. Allāha sa stvorenjima)."*

Muhammed ibn Ibrāhīm je rekao:

"Neki od naših prijatelja su mi prenijeli da se Ahmed Ibn Ebī Du'ād okrenuo Ahmedu da bi govorio sa njim, ali se (imām) Ahmed nije okrenuo ka njemu, pa je el-Mu'tasim rekao:

"O Ahmede, zar nećeš pričati sa Ebū 'Abdullāhom (tj. Ibn Ebī Du'ādom)?"

– pa je imām Ahmed rekao:

"Ja ne znam da je on od ehlul-'ilma, pa da bih trebao pričati sa njim."

Sālih je rekao:

"Onda je Mu'tasim rekao:

---

²⁵ sūra Merjem, 42. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”O Ahmede, tako mi Allāha, ja ti želim dobro, ja sam zabrinut za tebe baš kao što je moja briga za mog sina Hārūna; pa šta kažeš”?

Ja sam rekao:

”Dajte mi nešto od Allāhove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika, sallallāhu ’alejhi we sellem.”

Kada se sastanak veoma odužio, on je postao nervozan i naredio svakome da izađe. Zadržao me je sa ’AbdurRahmanom bin Ishāqom da priča sa mnom i rekao je:

”Teško tebi, odgovori mi.”

...pa je Ebū ’AbdurRahman rekao:

”Tako mi Allāha, on je osoba od znanja, učenjak razumjevanja i ne bi mi bilo krivo da bude pored mene pobijajući lažna vjerovanja meni.”

...a onda je on rekao:

”Zar nisi znao Sālih er-Rašīdija”?

Ja sam rekao:

”Čuo sam za njega.”

Rekao mi je:

”On je bio moj šejh (učitelj) i sjedio je tamo” – i pokazao je u ugao kuće – ”ali me je pitao o Qur’ānu. Nije se složio sa mnom, pa sam ja naredio da bude izgažen i odvučen. O Ahmede, daj mi neki odgovor koji će sadržati najmanju saglasnost – pa da te mogu osloboditi svojim sopstvenim rukama.”

Rekao sam:

”Daj mi nešto iz Allāhove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika, sallallāhu ’alejhi we sellem.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Pa je medžlis (susret) potrajao i ja sam ponovo vraćen nazad, a onda su oko akšama dva čovjeka, prijatelja Ibn Ebī Du'āda poslata meni, da provedu noć sa mnom, da se raspravljaju i da ostanu sa mnom. Tako mi je u vrijeme iftāra poslata hrana i oni su pokušali da me ubijede da jedem, ali ja nisam htio, a bio je ramazan. Onda mi je noću el-Mu'tasim poslao Ibn Ebī Du'āda i rekao je:

"Emir mu'minā te pita: "Šta kažeš?"

...pa sam ja dao isti odgovor kao što sam dao i ranije. Na to je Ibn Ebī Du'ād rekao:

"Tako mi Allāha, tvoje ime je zapisano među sedam, ²⁶ ali sam ga ja obrisao i ražalostilo me je što su te zarobili",

– a onda je rekao:

"Emīr mu'minā se zakleo da će te bičevati iznova i iznova i poslati te na mjesto gdje nećeš vidjeti Sunca, a rekao je: "A ako mi odgovori – ja ću ga osloboditi svojim sopstvenim rukama", a onda je on (Ibn Ebī Du'ād) otišao. Ujutro je njegov izaslanik došao, uzeo me za ruku, poveo me njemu i on im je rekao:

"Raspravljajte sa njim, pričajte sa njim",

...pa su oni raspravljali sa mnom i ja sam im ja porekao i odgovorio i kada su oni došli sa nekom novotarskom retorikom koja nije u Qur'ānu i sunnetu, ja sam rekao:

"Ja ne znam šta je ovo."

---

²⁶ Tj. Jahjā ibn Me'in, Ebū Hajthameh, Ahmed ed-Dewreqī, el-Qawārīrī, Sa'dewejh, Ahmed ibn Hanbel i (rečeno je) Khalef el-Mahzūnī ("Menāwibul-imām Ahmed" od Ibnul-Džewzija)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Na to su oni rekli:

”O vođo pravovjernih, kada on nađe dokaz protiv nas – on ostaje čvrst, a kada mi njemu nešto kažemo – on kaže: ”Ja ne znam šta je ovo”.”

On je rekao:

”Raspravljajte s njim.”

Pa je čovjek rekao:

”O Ahmed, vidim da ti spominješ hadīthe i da to uzimaš kao svoj stav.”

Pa sam ja rekao:

”Pa šta onda mislite o Njegovim riječima: ”Allāh vam naređuje u pogledu vaše djece (nasljeđa) – muškom isti dio kao i dvjema ženskima”?²⁷

On je rekao:

”Allāh je to ograničio (precizirao na vjernike).”

Ja sam rekao:

”A šta kažete ako je on ubica ili rob?”

...pa je on ćutao i ja sam ovo upotrijebio kao dokaz protiv njih, jer su oni koristili dhāhir (spoljašnja) značenja Qur’āna kao dokaz, tako da sam, kada mi je on rekao: ”Ja vidim da uzimaš hadīthe kao svoj stav”, ja uzeo Qur’ān kao dokaz u skladu sa značenjem da je sunnet specifikovao (precizirao) i učinio izuzetak u pogledu ubice i roba i izvukao ih iz opšteg propisa.”

---

²⁷ sūra en-Nisā’, 11. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ovo se tako nastavilo skoro do podneva. Onda kada je on postao nervozan, rekao je da svako treba da izađe, a onda je ostao sa mnom i 'AbdurRahmānom ibn Ishāqom i nastavio je da govori sa mnom, a onda je ustao i ušao u svoje odaje (prostorije) i ja sam vraćen nazad.

Treće noći mi je izgledalo kao da će sledeći dan nešto biti urađeno sa mnom, pa sam zatražio od čuvara da mi donese žicu. On je to uradio, a ja sam povezao svoje lance žicom i vratio konopac u svoje pantalone iz straha da bi se moglo desiti nešto što bi prouzrokovalo da se razgolitim.

Onda sam sljedećeg jutra uveden u kuću koja je bila puna ljudi. Pomjeran sam sa mjesta na mjesto i vidio sam neke ljude sa sabljama, neke sa bičevima i drugim stvarima. Teško da je ijedan od njih bio prisutan prethodna dva dana.

Kada sam došao do njega, on je rekao:

”Sjedi”,

...a onda je rekao:

”Raspravljajte sa njim, pričajte sa njim.”

Onda su oni raspravljali sa mnom: jedan bi pričao i ja bih ga pobio i moj glas je počeo da se podiže iznad njihovih glasova, da bi mi onaj koji stoji uz mene pokazivao svojom rukom (da tiše pričam).

Kada se sijelo odužilo, on me je pozvao na jednu stranu, pričao sa mnom privatno i rekao mi:

”Teško tebi, o Ahmede, odgovori mi, da bih te mogao osloboditi svojim sopstvenim rukama.”

Ja sam mu odgovorio kao i prije, pa je on rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Neka je na tebi...”

...a onda je spomenuo prokletstvo.

”Vežite ga, odvučite ga i skinite njegovu spoljašnju odjeću”,

...pa sam odvučen i moja spoljašnja odjeća je uklonjena. Imao sam dlaku od kose Allāhovog Poslanika, sallallāhu ‘alejhi we sellem, u rukavu svoje košulje, pa se Ishāq ibn Ibrāhīm okrenuo meni i rekao:

”Šta je ova vrećica?”

Ja sam rekao:

”Dlaka iz kose Allāhovog Poslanika, sallallāhu ‘alejhi we sellem”, na šta su neki požurili da izvuku košulju dalje od mene, ali je el-Mu’tasim rekao:

”Ne cijepajte je!”,

– pa je ona skinuta i uzeta i mislim da košulja nije pocijepana zbog dlake. Onda je Mu’tasim sjeo na svoje mjesto i rekao je:

”Donesite direke za bičevanje i bičeve.” Pa su donešeni direci za bičevanje i moje ruke su istegnute, a neko iza mene je rekao:

”Uхватite dva dijela okvira i stegnite ih čvrsto”.

Ali ja nisam shvatio šta je rekao pa su se moje ruke iščašile.”

Muhammed bin Ibrāhīm je rekao:

”Oni spominju da, kada ih je Mu’tasim vidio kako

Ahmeda vezuju za direke za bičevanje i kada je vidio kako je on ostao čvrst i odlučan, on je osjetio ublažavanje svog bijesa prema njemu, dok ga Ahmed Ibn Ebī Du’ād nije podstakao rekavši:

”O vođo pravovjernih, ako ga ostaviš, biće (o tebi) rečeno:

”Porekao je stav Me’mūna”,

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

...pa je tako prouzrokovao da se on razljuti, to ga je isprovociralo da nastavi sa bičevanjem”.”

Sālih je rekao:

”Moj otac je rekao:

”Kada su donijeli bičeve, el-Mu’tasim ih je pregledao i rekao:

”Donesite mi drugačije”,

– a onda je rekao onima koji su trebali obaviti bičevanje:

”Dođite, istupite”.

Svaki od njih bi istupio i udario me dva puta a on bi mu rekao:

”Udari ga sa žestinom, Allāh ti odsjekao ruku!”

Taj bi odario, a onda bi se sklonio u stranu, a drugi bi istupio i

udario me dvaput i svaki put bi on rekao:

”Udari ga žešće, Allāh ti odsjekao ruku!”

Nakon što su mi oni zadali sedamnaest udaraca, Mu’tasim je došao kod mene i rekao:

”O Ahmed, zašto sām sebe ubijaš? Tako mi Allāha, osjećam simpatije prema tebi.”

A ’Udžejf me je ubo balčakom svoje sablje, govoreći:

”Da li želiš da dobiješ bolje od svih ovih ljudi?”

Neki su rekli:

”Teško tebi, tvoj vladar stoji nad tvojom glavom.”

A drugi su rekli:

”O vođo pravovjernih, ja ću preuzeti odgovornost za njegovu krv.

Ubij ga!”

I rekli su:

”O vođo pravovjernih: Ti postiš, a stojiš na suncu!”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Tada je on rekao:

”Teško tebi, Ahmede! Šta imaš da kažeš?”

Pa sam ja rekao:

”Dajte mi nešto iz Allāhove Knjige ili iz sunneta Allāhovog Poslanika, sallallāhu ‘alejhi we sellem, da bih mogao pričati u skladu s tim.”

Na to se on vratio, sjeo i rekao onima sa bičevima:

”Istupite i prouzrokuje žestok bol, Allāh vam ruke odsjekao!”

Onda je ustao i rekao:

”Teško tebi, Ahmede! Odgovori mi!”

Oni su se okrenuli meni i rekli:

”O Ahmede, tvoj vladar stoji pred tobom.”

‘AbdurRahmān je rekao:

”Koji od tvojih drugova je uradio ovo što si ti uradio u vezi ove stvari?”

A el-Mu’tasim je rekao:

”Daj mi makar najmanju saglasnost, pa da te mogu osloboditi svojim sopstvenim rukama.”

Onda se vratio i rekao onima sa bičevima:

”Istupite!”

Tada bi svaki istupio naprijed i onda bi me dva puta udario, a onda se uklonio i svaki put bi on rekao:

”Snažno, Allāh ti ruku odsjekao!”,

...pa sam najzad izgubio svijest.

A onda sam došao sebi, lanci su sklonjeni sa mene, a čovjek koji je bio prisutan mi je rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Bacili smo te dolje na tvoje lice, bacili pokrivač na tvoja leđa i gazili po tebi.”

– a ja nisam bio svjestan toga. Onda su mi donijeli kašu i rekli:

”Pij to!”,

...pa sam rekao:

”Neću prekinuti svoj post!”

Odveden sam u kuću Ishāqa ibn Ibrāhīma i došlo je vrijeme podne namāza, pa je Ibn Samā’ah istupio i predvodio namāz.

Kada je završio namāz, rekao mi je:

”Klanjao si, a krv je tekla na tvoju odjeću?”

Ja sam rekao:

”Umer je klanjao, a krv je tekla iz njegove rane.”²⁸

Sālih je rekao:

”Onda je ostavljen na miru i dozvoljeno mu je da se vrati kući. Oostao je u zatvoru – od vremena u kojem je zarobljen pa dok je bičevan i pušten – dvadeset i osam mjeseci. Jedan od ljudi koji su bili zajedno sa njim je rekao:

”O sine moga brata, Allāh se smilovao Ebū ‘Abdullāhu. Tako mi Allāha, nikada nisam vidio nikoga poput njega. U vrijeme kada bi nam hrana bila donešena, nisam prestajao da mu govorim:

”O Ebū ‘Abdullāh, ti postiš na mjestu gdje imaš opravdanja?”,

– a on je bio vrlo žedan, pa je rekao osobi koja je bila zadužena za pijenje vode:

---

²⁸ predaju je zabilježio imām Mālik u *”El-Muwetta”*

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

“Daj mi malo”,

– pa mu je on dao bokal u kome su bili voda i led. On je uzeo, ali je onda vratio, a da nije pio. Zaprepastilo me je njegovo strpljenje u izdržavanju u gladi i žeđi u tom zastrašujućem stanju.”

Sālih kaže:

“Tako sam ja u vrijeme tih dana različitim putevima i sredstvima pokušavao da do njega proslijedim hranu ili bar nešto hljeba, ali nisam bio u stanju. Čovjek koji je bio sa njim me je obavijestio da on nije imao hrane u toku onih tri dana kada su oni raspravljali sa njim, ali nije učinio ustupak ni u pogledu jedne jedine riječi. Taj čovjek je rekao i:

“I nisam mislio da bi iko imao hrabrosti, snagu srca koju je on imao.”

Hanbel je rekao:

“Čuo sam Ebū ‘Abdullāha da kaže:

“Padao sam u nesvjest nekoliko puta, a kada bi bičevanje prestalo osvjestio bih se. Kada bih postao slomljen i iznemogao, bičevanje bi prestalo, i ovo se dešavalo mnogo puta. I ja sam vidio njega (tj. el-Mu’tasima) kako sjedi na suncu bez hlada i čuo sam ga kako, kada bih se ja osvijestio, kaže Ibn Ebī Du’ādu:

“Zaradio sam veliki grijeh zbog ovoga što radim ovom čovjeku”, ali bi ovaj odgovorio:

“O vođo pravovjernih, on je – tako mi Allāha – nevjernik, mušrik, počinio je širk na više načina!”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

On je nastavio da govori sa njim dok ga nije odvratio od onoga što je on želio da uradi. A on je želio da me pusti bez bičevanja, ali on (Ibn Ebī Du'ād) i Ishaq ibn Ibrāhīm bi ga od toga odvrćali."

Hanbel je rekao:

"A do mene je došlo da je, nakon što je Ebū 'Abdullāh bičevan, el-Mu'tasim pitao Ibn Ebī Du'āda:

"Koliko bičeva je on zaslužio?"

Ovaj je rekao:

"34 ili slično."

Ebul-Fadl Sālīh je rekao:

"On je bio pušten i dozvoljeno mu je da ide kući, pa je odveden u podrum. Uveden je čovjek koji je specijalizirao na ranama i njihovom liječenju i rekao je:

"Vidio sam čovjeka koji je dobio hiljadu udaraca bičem, ali nikada nisam vidio slučaj loš kao ovaj..."

Njegovo lice je bilo udareno više nego jednom i on je ostao bezvoljan na svom licu onoliko dugo koliko je Allāh želio, a onda mu je čovjek rekao:

"Ima nešto mesa koje moram da odsječem",

...pa je on donio neko gvozdeno oruđe, držao je meso njime i odsjekao ga nožem, a Ahmed je sve ovo podnosio, jedino podižući glas sa hvalom Allāha i bio je izliječen.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Međutim, nastavio je da osjeća bol na nekim mjestima, a tragovi bičevanja su bili jasno vidljivi na njegovim leđima sve dok nije umro.”

Et-Tufāwī je rekao:

”O Ebū ‘Abdullāh, obični ljudi gledaju na tebe s poštovanjem”, pa je on rekao:

”Hvala Allāhu za moj dīn, zaista je to pravedan dīn, da sam rekao ono što su oni željeli – ja bih počinio kufr”,

– pa je et-Tufāwī rekao:

”Obavijesti me o onome što su ti radili”.

Pa je on rekao:

”Kada su me bičevali, počeo sam da se sjećam riječi beduina Arapa. A onda je jedan sa veoma dugom bradom, tj. ‘Udžejj istupio i udario me drškom svoga mača. Onda kada sam se osvijestio rekao sam:

”Olakšanje je došlo... On će mi otkinuti glavu, pa ću biti miran.”

Ibn Samā’ah je rekao:

”O vođo pravovjernih, udari po njegovom vratu, a ja ću preuzeti odgovornost za prolijevanje njegove krvi.”

Ibn Ebī Du’ād je rekao:

”Ne čini to, jer ako bude ubijen ili ako leži u tvome domu – ljudi će reći da je on ostao strpljiv do smrti, pa će ga uzeti kao onoga koji se treba slijediti i oni će ostati na onome na čemu su. Naprotiv, pusti ga sada tako da, ako umre van tvoje kuće – ljudima bude nejasno šta se desilo. Neki će reći: ”On je pristao”, a neki će reći: ”On nije pristao.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Pa je et-Tufāwī rekao:

”A kako bi ti naštetilo ako bi to rekao?”

Ebū ‘Abdullāh je rekao:

”Ako bih to rekao – ja bih bio kriv zbog kufra”.

Ebū Zur’ah je rekao:

”El-Mu’tasim je pozvao Ahmedovog amidžu, a onda je rekao ljudima:

”Da li ga prepoznajete?”

Oni su rekli:

”Da, to je Ahmed ibn Hanbel.”

On je rekao:

”Gledajte ga! Zar nije stabilan i zdrav u svome tijelu?”

Pa su oni rekli:

”Da”.

Da on ovo nije uradio, nešto vrlo ozbiljno (pobuna) bi se desilo.

Pa kada je on rekao:

”Onda ja ga predajem čvrstog i zdravog”,

... ljudi su se smirili i opustili.

Ibn Ebī Ja’lā u svom djelu *”Tabeqātul-Hanābileh”* (sa tahqīqom – verifikacijom i provjerom Fawwāz Ahmed Zumarlija) 1/163 – 167, bilježi od Sulejmāna ibn ‘Abdullāha es-Sidžzija (koji je rekao):

”Došao sam do vrata el-Mu’tasima i vidio da se ljudi gužvaju oko njegovih vrata, a kao da je to bio dan ‘Ida (bajrama). Ušao sam na to mjesto i vidio rasprostrt tepih i stolicu koja je bila bačena

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

na patos. Dok sam stajao, el-Mu'tasim je prišao i sjeo na stolicu. Izuo je cipele sa svojih stopala i smjestio jedno stopalo preko drugog, a onda rekao:

"Neka Ahmed bude doveden."

Nakon što je Ahmed ibn Hanbel doveden, stao ispred njega i pozdravio ga on (el-Mu'tasim) je rekao:

"O Ahmede, pričaj i ne boj se".

Pa je Ahmed rekao:

"Tako mi Allāha, o emīru mu'minā, ja sam upravo ušao kod tebe a nema ni koliko zrna kukavičluka u mom srcu".

El-Mu'tasim mu je rekao:

"Šta kažeš o Qur'ānu?"

Ahmed je rekao:

"Allāhov govor, vječni, nestvoreni. Allāh Uzvišeni je rekao: **"A ako neki od mušrikā zatraži tvoju zaštitu, daj mu zaštitu da bi mogao da čuje Allāhovu riječ (kelāmullah)."**²⁹

Pa je on (tj. Mu'tasim) rekao:

"Imaš li dokaz mimo ovoga?"

Ahmed je odgovorio:

"Da, emīru mu'minā, govor Allāha, Slavljenog i Uzvišenog:

"Milostivi podučava Qur'ānu".³⁰ Allāh nije rekao: "Milostivi je stvorio Qur'ān". Također, riječi Uzvišenog Allāha: **"Jā-Sīn. Tako**

---

²⁹ sūra et-Tewbe, 6 ājet

³⁰ sūra er-Rahmān, 1. i 2. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

mi Qur'āna mudrog".³¹ Nije Allāh rekao: "Jā-Sīn. Tako mi Qur'āna stvorenog".

Pa je Mu'tasim rekao:

"Zarobite ga!"

On je bio zarobljen i ljudi su se razišli. Kada sam ustao sljedećeg jutra, otišao sam do Mu'tasimovih vrata. Ljudi su ulazili, pa sam i ja ušao zajedno s njima. El-Mu'tasim je došao, sjeo na svoju stolicu i rekao:

"Dovedite Ahmeda ibn Hanbela."

On je bio doveden. Kada je on ustao pred njim, el-Mu'tasim mu je rekao:

"Kako si bio u svojoj ćeliji juče, o Ahmede?"

Imām Ahmed je rekao:

"U hajru, a sva hvala pripada Allāhu; osim toga što sam u mojoj ćeliji vidio nešto zaprepašujuće".

El-Mu'tasim ga je upitao:

"A šta si to vidio?"

Pa je on odgovorio:

"Ustao sam usred noći. Uzeo sam abdest za namāz i klanjao dva rekata. Na jednom rekatu sam učio: "Elhamdu lillah..." i "Qul: E'ūdhu bi Rabbin-nās...", a na drugom rekatu sam učio: "Elhamdu lillah..." i "Qul: E'ūdhu bi Rabbil-feleq...", a onda sam sjeo, proučio tešehhud i predao selām. Onda sam ustao, donio tekbir, učio: "Elhamdu lillah..." i želio sam da proučim:

---

³¹ sūra Jā-Sīn, 1. i 2. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Qul: HuwAllāhu Ehad...”, ali nisam bio u stanju. Naporno sam se trudio da proučim nešto iz Qur’āna, ali nisam bio u stanju... A onda sam usmjerio pogled prema uglu zatvorske ćelije i ugledao sam Qur’ān kako leži, mrtav. Tad sam ga ja ogasulio, umotao u kefine, a onda sam klanjao (dženāze-namāz) nad njim i ukopao ga.”

El-Mu’tasim je rekao:

”Teško tebi, Ahmede, pa zar Qur’ān umire?”

Na to mu je Ahmed rekao:

”Pa to je ono što vi kažete – da je stvoren. A sve što je stvoreno umire.”

El-Mu’tasim je rekao:

”Ahmed nas je pobijedio... Ahmed nas je pobijedio.”

Onda su Ibn Ebī Du’ād i Bišr el-Mārisī rekli:

”Ubij ga, pa da se odmorimo”.

Mu’tasim je rekao:

”Ja sam se zavjetovao Allāhu da ga neću ubiti sabljom i da neću narediti da bude ubijen sabljom”.

Ibn Ebī Du’ād mu je rekao:

”Onda ga bičuj bičem”.

Pa je Mu’tasim rekao:

”Da, dovedite egzekutore (izvršioce)”,

...pa su oni dovedeni. El-Mu’tasim je rekao jednom od njih:

”Sa koliko bičeva ćeš ga ubiti?”

”Sa deset, o vođo pravovjernih.”

On je odgovorio:

”Preuzmi ga”.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Sulejman es-Sidžzi je nastavio:

”Pa je imam Ahmed bio svučen, ostao je samo u vunenom ogrtaču oko svojih bokova. Dva nova konopca su zavezana čvrsto oko njegovih šaka, čovjek je uzeo bič u svoju ruku i rekao:

”Hoću li ga udarati, o vođo pravovjernih?”

El-Mu’tasim je rekao:

”Udri ga”.

On ga je udario jednim bičem, a imām Ahmed je rekao:

”Elhamdulillah”.

Onda ga je on udario drugi put, a imām Ahmed je rekao:

”Šta god Allāh želi, to se i dešava”,

...a onda ga je udario i treći put, a imām Ahmed je rekao:

”Lā hawle we lā quwwete illā billāhil-’Alijijil-Adhīm (Nema snage niti moći, osim u Allāha, Uzvišenog i Velikog)”.

Kada je čovjek poželio da ga udari četvrti put, ja sam pogledao u ogrtač oko njegovih bokova, a on se odvezao. On (Ahmed) je poželio da padne na zemlju,³² pa je podigao svoju glavu prema nebu i pomjerio svoje usne. Odjednom, zemlja se zatresla i iz nje su izašle dvije ruke i podržale njegovu težinu, uz moć Allāha, Uzvišenog i Slavljelog. Kada je Mu’tasim ovo video, rekao je:

”Ostavite ga.”

Tada je Ibn Ebī Du’ād došao od njega i rekao:

---

³² Tj. poželio je da padne na zemlju, ne bi li se sačuvao od otkrivanja svojih stidnih mjesta zbog ogrtača koji se spremao da padne sa njegovih bokova (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”O Ahmede, reci u moje uho: ”Qur’ān je stvoren”, da bih te mogao spasiti od ruke halife”.

Na to je imām Ahmed rekao:

”O Ibn Ebī Du’ād, reci u moje uho: ”Qur’ān je Allāhov govor, nije stvoren” da bih te ja spasio od kazne Allāha, Uzvišenog i Slavljenog”.

El-Mu’tasim je onda rekao:

”Smestite ga u zatvor.”

Sulejmān je rekao:

”On je onda odveden u zatvor i ljudi su se razišli, pa sam se i ja razišao sa njima”. A onda, kada je nastupio sljedeći dan, ljudi su došli (do vrata Mu’tasima) pa sam ja došao sa njima i stao ispred stolice. Onda se Mu’tasim pojavio, sjeo na stolicu i rekao:

”Dovedite Ahmeda ibn Hanbela!”,

...pa je on doveden. Kada je on stao ispred njega, Mu’tasim mu je rekao:

”Kako si bio u svojoj ćeliji za vrijeme noći, o sine Hanbelov?”

On je rekao:

”U hajru, a sva hvala pripada Allāhu”,

El-Mu’tasim je rekao:

”O Ahmede, sanjao sam san jučer”,

Ahmed je rekao:

”A šta si to video, emīru mu’minā?”

On je rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”U svom snu sam vidio kako mi se približavaju dva lava i kako žele da me rastrgnu, a onda su se dva meleka pojavila i odbila ih od mene, a onda su mi dali knjigu i rekli mi:

”Ovo napisano je san koji je Ahmed ibn Hanbel vidio u svojoj ćeliji.” A šta si ti sanjao, o sine Hanbelov?”

Ahmed je prišao Mu’tasimu i rekao:

”O emīru mu’minā, je li knjiga sa tobom?”

... a Mu’tasim je rekao:

”Da. I kada sam se probudio, ja sam čitao ono što je bilo u njoj.”

Ahmed mu je rekao:

”O emiru mu’minā, ja sam sanjao da je nastupio Sudnji dan i kako je Allāh sakupio prve i posljednje (od ljudi) na jednom mjestu i pozvao ih na polaganje računa.

*Dok sam stajao, prozvan sam pa sam prosljeđen dok nisam stao ispred Allāha, Slavljenog i Uzvišenog, i On me je pitao: **”O Ahmede, zbog čega si tučen?”** Rekao sam: **”Zbog Qur’āna.”** On me je pitao: **”A šta je Qur’ān?”** Ja sam rekao: **”Tvoje riječi, o Allāhu, koje pripadaju Tebi.”** On je rekao: **”Odakle ti (izvlačiš i) kažeš to?”** Rekao sam: **”O Gospodaru moj, ’AbdurRezāq mi je prenio.”***

*Pa je pozvan ’AbdurRezāq i doveden je da stane ispred Allāha, subhānehu we te’ālā, i rečeno mu je: **”Šta ti kažeš o Qur’ānu, o ’AbdurRezāq?”** On je rekao: **”Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju.”** Pa je Allāh rekao: **”Odakle ti to kažeš?”** Pa je rekao: **”Ma’mer mi je prenio.”***

*Pa je Ma’mer prozvan i doveden je da stane ispred Allāha, subhānehu we te’ālā, i On mu ga je pitao: **”Šta kažeš o Qur’ānu,***

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

o Ma'mer?" On je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ga je Allāh pitao: **"Odakle ti to kažeš?"** On je rekao: "Ez-Zuhri mi je prenio."

Pa je Zuhri prozvan i doveden je da stane ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, i pitan je: **"Šta kažeš o Qur'ānu, o Zuhri?"** On je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ga je Allāh pitao: **"Odakle ti to kažeš?"** On je rekao: "Urwe mi je prenio."

Pa je 'Urwe doveden i On ga je pitao: **"Šta ti kažeš o Qur'ānu?"** On je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Allāh ga je pitao: **"O 'Urwe, odakle ti to kažeš?"** 'Urwe je odgovorio: "Ā'iša, kćerka Ebū Bekra es-Siddiqa, mi je to rekla (prenijela)."

Pa je 'Ā'iša prozvana i ona je dovedena dok nije došla ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, pa ju je On pitao: **"Šta ti kažeš o Qur'ānu, o 'Ā'iša?"** Ona je rekla: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ju je Allāh pitao: **"Odakle ti to kažeš?"** Ona je rekla: "Tvoj Poslanik Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, mi je to rekao."

Pa je Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, pozvan i on je doveden dok nije došao ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, i On ga je pitao: **"Šta ti kažeš o Qur'ānu, o Muhammed?"** On je odgovorio: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ga je Allāh pitao: **"Odakle je ovo došlo do tebe?"** Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je odgovorio: "Džibrīl mi je rekao (prenio)."

Pa je Džibrīl prozvan i on je doveden dok nije došao i stao ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, i On ga je pitao: **"Šta ti kažeš o**

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Qur'ānu, o Džibrīl?" On je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ga je Allāh pitao: "**Odakle je ovo došlo do tebe?"** On je odgovorio: "Ovako mi je Isrāfīl prenio."

Isrāfīl je prozvan i doveden je dok nije došao ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, a Allāh Uzvišeni ga je pitao: "**Šta ti kažeš o Qur'ānu, o Isrāfīl?"** On je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa ga je Allāh pitao: "**Odakle je ovo došlo do tebe?"** On je odgovorio: "Ja sam to vidio u Lewhul-Mahfūdhu (Čuvanoj Ploči)".

Pa je Lewhul-Mahfūdih dovedena i stala ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, pa je rečeno: "**O Lewh, šta ti kažeš o Qur'ānu?"** ...a ona je rekla: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa je Allāh Uzvišeni pitao: "**Odakle je ovo došlo do tebe?"** Pa je Lewh rekla: "Ovako je Qalem (pero) zapisalo u meni."

Pa je Pero dovedeno dok nije stalo ispred Allāha, subhānehu we te'ālā, pa je Allāh, subhānehu we te'ālā, rekao: "**O Qalem, šta ti kažeš o Qur'ānu?"** Qalem je rekao: "Tvoje riječi, o Allāhu, koje Tebi pripadaju." Pa je Allāh pitao: "**Odakle je ovo došlo do tebe?"** Qalem je odgovorio: "Ti si diktirao, a ja sam pisao."

A onda je Allāh, subhānehu we te'ālā, rekao:

"Qalem je rekao istinu, Lewh je rekla istinu, Isrāfīl je rekao istinu, Džibrīl je rekao istinu, Muhammed je rekao istinu, 'Ā'īša je rekla istinu, 'Urwe je rekao istinu, ez-Zuhri je rekao istinu, Ma'mer je rekao istinu, 'AbdurRezāq je rekao istinu, Ahmed ibn Hanbel je rekao istinu: Qur'ān je Moj govor, nije stvoren."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Sulejmān es-Sidžzī je rekao:

”El-Mu’tasima je ovo dirnulo, pa je, čuvši ovo, rekao:

”Istinu si rekao, o sine Hanbelov”.

Onda se Mu’tasim pokajao i želio je nagraditi Ahmeda ibn Hanbela, ali se Ahmed sustegao od ovoga. Onda je bilo naređeno da bude vraćen svojoj kući i vraćen je.

ISKUŠENJE EL-WĀTHIQA³³

Hanbel je rekao:

”Nakon što se Ebū ‘Abdullāh oporavio od bičevanja, on bi prisustvovao džumama i namāzu u džemā’atu, mi bi prenosili hadithe i fetwe, dok Mu’tasim nije umro a njegov sin el-Wāthiq postao vladar. Onda je on ispoljio fitnu u pogledu Qur’āna i svoju vezanost za Ahmed Ibn Ebī Du’āda i njegove drugove. Kada je stvar za stanovnike ljude Bagdāda postala nepodnošljiva, qadije (sudije) iskušavale ljude u pogledu Qur’āna, a Enmātī je prisilno odvojen od svoje žene zbog toga, kao što je bio slučaj i Ebū Sāliha i njegove žene, onda bi Ebū ‘Abdullāh bio prisutan na džumi, ali bi obnovio namāz kada bi se vratio kući i govorio bi:

”Ljudi bi trebali da idu na džumu zbog njene važnosti, ali namāz treba biti ponovljen ako je klanjan za onim koji drži ovaj govor (koji je ovog mišljenja, tj. da je Qur’ān stvoren)”.

Grupa ljudi je došla do Ebū ‘Abdullāha i rekla:

”Ova stvar se proširila i postala veoma ozbiljna i mi se bojimo da će donijeti i gore, Ibn Ebī Du’ād naređuje učiteljima da u školama uče djecu ”Qur’ān je tako i tako...” Mi smo nasuprot njega u pogledu ovoga...”, želeći da se raspravljaju s njime pred

---

³³ Halīfa el-Wāthiq Billāh, sin halīfe Mu’tasima sa robinjom, rođen je 196., postao halīfa 227. i vladao do svoje smrti 232. godine hidžretske (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

vladarem, pa ih je Ahmed odvratio od toga, pričao sa njima i razjasnio im ono što je neophodno i naredio im da budu strpljivi. Onda je u danima vladavine el-Wāthiqa došao Ja'qūb u toku noći s porukom od emīra Ishāqa ibn Ibrāhīma Ebū 'Abdullāhu:

"Emīr ti kaže: Vođa pravpvjernih te je spomenuo, pa niko ne bi trebao da bude viđen da se sreće s tobom, niti bi ti trebao živjeti u zemlji ili gradu u kojem sam ja. Zato idi gdje god želiš na Allāhovoj zemlji",

...pa je Ebū 'Abdullāh otišao u stanje skrivanja do ostatka života el-Wāthiqa, a tada se desila fitna i ubistvo Ahmed ibn Nasra el-Khuzā'ija.³⁴ Tako je Ebū 'Abdullāh ostao sakriven u kući i ne bi izlazio na namāz ili zbog drugih razloga sve dok el-Wāthiq nije umro".

Ibrāhīm ibn Hānī je rekao

"Ebu 'Abdullāh je ostao u krivenju (skloništu) sa mnom tri dana, a onda je rekao:

"Nađi mi drugo mjesto".

Rekao sam:

"Ne osjećam se bezbjedno za tebe".

Pa je on rekao:

"Uradi tako i oslobodiću te svake krivice".

---

³⁴ Potresnu i dirljivu priču o ubistvu ovog 'ālima, Ahmed ibn Nasra el-Khuzā'ija, možete pročitati nakon ove biografije imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh se obojici smilovao*, na 81. strani ove knjige (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Našao sam mu jedno drugo mjesto, pa je on otišao tamo i rekao mi:

''Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je ostao u pećini, krijući se, tri dana, a onda je produžio; i ne priliči da slijedimo sunnet Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, u vremenima lakhoće, a da ga napustimo u vremenu poteškoća''.

**STANJE IMAMA AHMEDA ZA VRIJEME VLADAVINE
EL-MUTEWEKKILA³⁵**

Hanbel je rekao:

”Onda je el-Mutewekkil Dža’fer preuzeo vlast. Allāh je učinio sunnet pojavnim, manifestnim i olakšao ljudima. Ebū ’Abdullāh nam je rekao, a rekao i svojim ashābima za vrijeme vladavine el-Mutewekkila:

”Ljudi nikada nisu bili u većoj potrebi za hadīthom i znanjem kao što je to u naše vrijeme.”

Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Moj otac mi je rekao:

”Ishāq ibn Ibrāhīm mi je rekao:

”Oprosti mi što sam bio prisutan za vrijeme tvoga bičevanja.

Pa sam ja rekao:

”Već sam oprostio svim prisutnim”.

Pa mi je on rekao:

”Odakle si rekao da (Qur’ān) nije stvoren?”

Pa sam ja rekao:

”Allāh je rekao: ”Njemu pripada stvaranje i naredba”,³⁶ pa je On napravio razliku između stvaranja i komande (naredbe).”

---

³⁵ Halīfa el-Mutewekkil ’AlAllāh, sin Mu’tasima i robinje, vladao od 232. do 247. godine hidžretske (napomena izdavača)

³⁶ sūra el-E’rāf, 54. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ishāq je rekao:

”Naredba je stvorena”.

Pa je rekao:

”O kako je Allāh čist od svih nedostataka! Nešto stvoreno što samo stvara stvorenja?!”

Ja sam rekao: ”Stvorene stvari su stvorene kroz Njegovu naredbu, a to su Njegove riječi: ”Budi”³⁷ ”

Onda me je on pitao:

”Od koga prenosiš govor da on nije stvoren?”,

...pa sam ja rekao:

”Od Dža’fera ibn Muhammeda koji je rekao:

”On niti je stvoritelj, niti je stvoren”.

Ebū Dāwūd je rekao:

”Čuo sam Ahmeda ibn Hanbela da kaže:

”Īmān je govor i djela, povećava se i smanjuje, sve dobro je od ĩmāna, a grijesi umanjuju ĩmān.”

Ibrāhīm ibn el-Hasan es-Sirādž je rekao:

”Pitao sam Ahmeda o onome koji kaže da je Qur’ān stvoren”,

...pa je on rekao

”On je nevjernik”,

I pitao sam ga o onome koji kaže:

”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”,

---

³⁷ sūra el-En’ām, 73. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

...pa je on rekao:

”On je džehmijj”.

Edh-Dhehebī je rekao:

”Potvrđeno je da je Ebū ‘Abdullāh govorio:

”Ko god kaže ”Moje učenje Qur’āna nije stvoreno” je novotar”.

³⁸ *A također je govorio i: ”Ko god kaže: ”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”, on je džehmijj”.*

Ahmed ibn Zendžawejh je rekao:

”Čuo sam Ahmeda da kaže:

”Lafdhije (tj. oni koji kažu: ”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”) su gori nego džehmijje”.

Sālih je rekao:

”Čuo sam svoga oca kako kaže:

---

³⁸ Dakle, imām Ahmed je osudio svaku vrstu polemisanja, rasprave i udubljanja u diskusiju o karakteru Qur’āna, navodnoj stvorenosti njega i stvorenosti učenja od strane pojedinca do te mjere da je novotarom nazvao čak i onoga koji kaže da njegovo učenje Qur’āna nije stvoreno, zbog sāmog prihvatanja diskutovanja o ovoj novotarskoj temi. Naravno, onaj koji tvrdi da je njegovo učenje Qur’āna stvoreno je kod Ahmeda gori, kako se vidi iz nastavka ove njegove izjave, gdje je takvog nazvao *džehmijjom*, a u sljedećoj izjavi gorim od *džehmijje* (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Džehmijjā ima tri sekte: sekta koja kaže ”Qur’ān je stvoren”, sekta koja kaže ”To je Allāhov govor”, a onda začute³⁹ i sekta koja kaže: ”Naše učenje Qur’āna je stvoreno”, a onda je on rekao:

”Čovjek čak ne bi trebao klanjati iza onih koji se uzdržavaju i ostaju čutljivi, niti iza onih koji kažu da je njihovo učenje stvoreno”.⁴⁰

El-Marrūdhi je rekao:

”Obavijestio sam Ebū ’Abdullāha da je Ebū Šu’aj es-Sūsī er-Reqqī odvojio svoju ćerku i njenoga muža kada se ovaj uzdržao u pogledu Qur’āna, pa je Ahmed rekao:

*”Dobro je uradio, Allāh ga zaštitio i dobro mu dao”,
– pa je počeo da dovi za njega.*

El-Marrudhi je rekao:

”Kada je Ja’qūb ibn Šejbeh ispoljio uzdržavanje od činjenja jasne izjave u pogledu Qur’āna, Ebū ’Abdullāh je upozorio ljude na njega i naredio da bi se od njega trebalo odvojiti. Postoje mnoge predaje od Ebū ’Abdullāha o učenju osobe. Tako je prvi koji je ispoljio pitanje učenja osobe bio Husejn ibn ’Alī el-Qarābīsī koji je bio more znanja, ali je napisao knjigu govoreći da je Ibn ez-Zubejr

---

³⁹ Tj. ne izjasne se i ne kažu ono što je ispravno, a to je da on nije stvoren (napomena izdavača)

⁴⁰ Tj. a kamoli iza onih koji tvrde da je Qur’ān stvoren (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

bio jedan od hawaridžā. Ona sadrži predaje koje rafidije koriste da podrže sebe (i svoje šubhe). Ahmed je bio obaviješten o njemu, pa je upozorio na njega. Ovo je došlo do Qarābīsija, koji je pobijesnio i rekao:

”Ja ću reći nešto, na šta će Ibn Hanbel reći suprotno i postati kāfir!”,

...pa je rekao

”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”.

A el-Marrudhī spominje u svojoj knjizi ”Qasas”:

”Pa sam Ebū ’Abdullāhu spomenuo da je Qarābīsī rekao:

”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”,

...te da je rekao i:

”Ja kažem da je Qur’ān nestvoren u svim aspektima, izuzev da je moje učenje njega stvoreno, a ko god ne kaže: ”Moje učenje Qur’āna je stvoreno” je kāfir”.

Pa je Ebu ’Abdullāh rekao:

”Naprotiv, on je kāfir, Allāh ga ubio! Šta je govor džehmijjā, ako ne ovo? Kako mu to može koristiti, kada se zadnji dio njegovog govora suprostavlja prvom dijelu?”⁴¹

A onda je rekao:

---

⁴¹ Tj. kakva je korist od istinite tvrdnje da Qur’ān nije stvoren, ako čovjek tvrdi da je njegovo učenje Qur’āna stvoreno? (napomena prevodioca)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Kakve su novosti od Ebū Thewra, je li se on složio sa njim na ovome?”

Pa sam ja rekao:

”On ga je napustio (odbio)”.

Ahmed je tada rekao:

”Dobro je uradio. Ludi kelama (teološke retorike) nikada neće uspjeti”.

Ahmed ed-Dewreqī je rekao:

”Rekao sam Ahmed ibn Hanbelu:

”Šta kažeš o onima koji kažu ”Moje učenje Qur’āna je stvoreno”?”

Na to je on sjeo i rekao:

”Ovo je gore nego govor džehmijjā. Ko god ovo tvrdi, on tvrdi da je Džibrīl govorio sa onim što je stvoreno i da je došao Allāhovom Poslaniku, sallallāhu ’alejhi we sellem, sa onim što je stvoreno.”

Hanbel je rekao:

”Čuo sam Ebū ’Abdullāha da kaže:

”Ko god voli kelām neće uspjeti, jer njihove stvari vode jedino do totalne konfuzije (zbunjenosti). Držite se za Qur’ān i hadīthe i čuvajte se udublivanja u diskusije i raspravljanja. Našli smo ljude koji nisu znali ovu retoriku. Na kraju svega, ona nikako ne vodi dobru”.

El-Mejrūn je rekao:

”Ahmed mi je rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”O Ebul-Hasan, čuvaj se govora u stvari za koju nemaš prethodnika (nikoga da ti prethodi u njoj)”.

El-Marrudhī je rekao:

”Rekao sam Ebū ’Abdullāhu:

”Onaj koji umre na islāmu i na sunnetu, umire na dobru?”

Pa je on rekao:

”On umire na svakom dobru.”

El-Fadl ibn Zijād je rekao:

”Čuo sam Ahmeda ibn Hanbela da kaže:

”Ko god odbija hadīthe Allāhovog Poslanika, sallallāhu ’alejhi we sellem, on je na ivici propasti”.

Ebū Muzāhim el-Khāqānī je rekao:

”Moj amidža ’AbdurRahmān ibn Jahjā ibn Khāqān mi je rekao:

”El-Mutewekkil je naredio da Ahmed bude pitan o onima koji bi trebali biti postavljeni za qadije, pa sam ja zamolio moga amidžu da sazna i da pošalje njegov (Ahmedov) odgovor meni, pa mi je on poslao:

”U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog. Pokazao sam originalno pismo Ahmedu ibn Muhammedu ibn Hanbelu nakon pitanja njemu, pa mi je on odgovorio onim što sam napisao.

Pitao sam ga o Ahmed ibn Rabbāhu, pa je on o njemu rekao:

”Dobro poznati džehmija. Ako bi bio stavljen u odgovornost nad bilo kojom stvari muslimana, prouzrokovao bi veliku štetu”.

Pitao sam o el-Khalandžiju, pa je rekao o njemu: ”Isto”.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Pa sam ga pitao o Šu'ajbu ibn Sehlu, pa je on rekao: "Džehmija, poznati po tome".

Pitao sam ga o 'Ubejdullahu ibn Ahmedu, pa je rekao: "Isto".

Pitao sam ga o jednome, poznatom kao Ebū Šu'ajb, pa je on rekao: "Isto".

Pitao sam ga o Muhammedu ibn Mensūru, qadiji Ahwāza, pa je on rekao: "On je bio sa Ibn Ebī Du'ādom, zajedno sa njim i njegovim djelima, izuzev što je on bio jedan od boljih od njih..."

Pitao sam ga o 'Aliju ibn Dža'du, pa je on rekao: "Bilo je dobro poznato da je džehmija, a onda je do mene doprlo da je on to napustio".

Pitao sam ga o el-Feth ibn Sehlu pa je on rekao: "Džehmija, od drugova Marīsija".

Pitao sam ga o eth-Theldžiju, pa je on rekao: "Bid'atdžija (novotar), sljedbenik strasti".

Pitao sam ga o Ibrāhīmu el-'Attābu, pa je rekao: "Ne znam ga, izuzev da je bio od drugovā Bišra el-Marīsija. A uopće, u pogledu ljudi (ehlu) bid'a, sektašenja i strasti, nije ispravno da bi mi trebali da tražimo njihovu pomoć u bilo kojoj od stvari vezanih za muslimane. A AbdurRahmān ibn Jahjā me je pitao o svemu u ovome pismu, ja sam odgovorio njemu onim što je napisao, ali imam bolest u svojim očima i slabost u svome tijelu, pa nisam bio u stanju da napišem svojim rukama, tako da je potpis na dnu stranice potpis 'Abdullāhovog sina, kako sam ja naredio i preda mnom."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

ʿAbdulMālik el-Mejmūnī je rekao:

”Nikad nisam vidio turban Ebū ʿAbdullāha, a da nije bio omotan ispod njegovog grla; i vidio sam da je on mrzio drugo mimo toga.”

Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Otišao sam sa svojim ocem u džamiju na dan džume i našli smo da ljudi odlaze pa je on ušao u džamiju, a Ibrāhīm ibn Hānī je bio sa nama. Moj otac je istupio i predvodio nas u podne namāzu sa četiri rekata i rekao je:

”Ibn Mesʿūd je ovako uradio sa ʿAlqamom i el Eswedom.”

A kada bi moj otac ušao u mezarje, izuo bi svoje cipele i nosio ih u svojoj ruci.”

Muhammed bin Ismāʿil et-Tirmidhī je rekao:

”Ja i Ahmed ibn el-Hasen et-Tirmidhi smo bili sa Ahmedom ibn Hanbelom, pa mu je Ahmed (ibn el-Hasen et-Tirmidhi) rekao:

”O Ebū ʿAbdullāh, ljudi su Ebū Qutejli spomenuli ehlul-hadith u Mekki, pa je on rekao: ”Ehlul Hadith su zli ljudi”.

Na to je Ahmed ustao, tresući svoju odjeću, i rekao:

”Zli heretik, zli heretik...”

...i ušao je u svoju kuću”.

ʿUthmān ibn Seʿīd ed-Dārimī je rekao:

”Vidio sam da je Ahmed ibn Hanbel imao stav da je mekrūh da iko koristi kunju (nadimak) Ebul-Kāsim”.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Hanbel ibn Ishāq je rekao:

*“Pitao sam Ebu ‘Abdullāha o hadīthima koji se prenose od Allāhovog Poslanika, sallallāhu ‘alejhi we sellem: **“Allāh se spušta na najbliže nebo”**.”*

Pa je on rekao:

“Vjerujemo u njih i potvrđujemo njihovu istinitost. Ne odbacujemo ništa od njih ako su prenešeni vjerodostojnim lancem prenosilaca, ne odbacujemo riječi Allāhovog Poslanika, sallallāhu ‘alejhi we sellem, i znamo da je ono što je on donio istina”.

El-Muhtedi Billāh Muhammed ibn el-Wāthiq je rekao:

“Kada bi moj otac (halīfa el-Wāthiq) želeo da pogubi nekoga, on bi nas doveo da budemo prisutni. Tako je jednom doveo šejha čija brada je bila farbana i koji je bio vezan u lancima (tj. Ahmed ibn Hanbela) pa je moj otac rekao:

“Dajte dozvolu Ebū ‘Abdullāhu (tj. Ibn Ebī Du‘ādu) i njegovim drugovima da uđu”.

Nakon toga je šejh (tj. imam Ahmed) uveden i rekao:

“Es-Selāmu ‘alejkum, o emirul mu‘minīn.”

Pa je on (halīfa el-Wāthiq) rekao:

“Neka Allāh ne pošalje salawāt i selām na tebe.”

Pa je on rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

"O emiru mu'minā, tvoj šejh (učitelj) te je zaista naučio lošim manirima. Allāh Uzvišeni kaže: "Kada budete pozdravljeni selāmom, uzvratite istim ili još boljim." ⁴² "

Pa je Ibn Ebī Du'ād rekao:

"Ovaj čovjek je osoba od retorike."

El-Wāthiq je rekao:

"Pričaj s njim."

Pa je on rekao:

"O šejh, šta kažeš o Qur'ānu?"

Ahmed je rekao:

"Niste fer prema meni, jer ja sām imam pitanje."

Pa je rekao:

"Pitaj".

Ahmed je pitao:

"Šta ti kažeš o Qur'ānu"

On je rekao:

"Stvoren je."

Ahmed je pitao:

"Je li to nešto što su znali Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, Ebū Bekr, 'Umer i pravovjerne, upućene halife ili nešto što oni nisu znali?"

Pa je on rekao:

"To je nešto što oni nisu znali."

Ahmed je na to rekao:

---

⁴² sūra en-Nisā', 86. ājet

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Kako je Allāh čist od svih mahana! Nešto što nije znao Allāhov Poslanik, sallallāhu ‘alejhi we sellem, a vi ste saznali za to?!”

Pa se ovaj postidio i rekao:

”Sačekaj momenat,”

a onda je rekao:

”Da, znali su.”

Pa je Ahmed pitao:

”Oni su znali, pa ipak nisu pozivali ljude tome?”

On je rekao:

”Da”.

Na to je Ahmed rekao:

”Zar ono što je njih zadovoljilo Tebe ne zadovoljava (nije ti dovoljno)?”

Pa je moj otac (tj. el-Wāthiq) ustao, otišao da legne i ponavljao:

”Nešto što Allāhov Poslanik, sallallāhu ‘alejhi we sellem, Ebū Bekr, ‘Umer, ‘Uthmān i ‘Alī i pravovjerne halife nisu znali, a ti si došao sa tim, ti si to saznao? Kako je čist Allāh od svih mahana! Nešto što su oni znali, pa ipak nisu pozivali ljude tome? Pa zar ono što je njih zadovoljilo tebe ne zadovoljava (nije ti dovoljno)?”

Onda je naredio da njegovi lanci budu uklonjeni i da mu bude dato četiri stotine dinara i bila mu je data dozvola da se vrati, a Ibn Ebī Du‘ād je ostao u svom očaju i nakon toga više nikoga nije iskušavao.”

Humejd bin ‘AbdurRahmān er-Ru‘āsī je rekao:

”Rečeno je da nije bilo nikoga od ashābā da je u ponašanju, ophođenju i manirima više sličio Allāhovom Poslaniku, sallallāhu

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

'alejhi we sellem, od Ibn Mes'ūda, a da je osoba koja je najviše njemu sličila bio 'Alqame, te da je osoba koja je najviše sličila 'Alqami bio Ibrāhīm (tj. en-Neha'ī), a da je osoba koja je najviše sličila Ibrāhīmu bio Mensūr el-Mu'temir, a osoba koja je najviše sličila njemu – Sufjān eth-Thewri. Osoba koja je najviše sličila Sufjan eth-Thewriju je bio el Wekī', a osoba koja je najviše sličila njemu – u skladu sa onim što je rekao Muhammed ibn Jūnus el-Džemāl – je bio Ahmed ibn Hanbel."

El-Mejmūnī je rekao:

"Nisam vidio nikoga da ima čistiju niti bjeliju odjeću od Ahmeda."

Ibn 'Aqīl je rekao:

"Jedna od stvari koja najviše iznenađuje, a koju sam čuo od ljudi koji su mladi i neznalice, su njihove riječi da Ahmed nije učenjak fiqha, već učenjak hadītha. A ovo je pravo neznanje, jer je Ahmed davao prednost govorima koje je zasnovao na hadīthima i koji nisu poznati većini ljudi, a posjedovao je i znanje koje je bilo dodatak na ono što su veliki učenjaci imali."

Edh-Dhehebī je rekao:

"Ja kažem:

"Ja mislim da su oni su mislili da je on bio samo muhaddith, a zaista oni zabludjuju sebe mišljenjem da je on bio poput muhadditha našeg vremena. Tako mi Allāha, u fiqhu pojedinačno on je dostigao nivo el-Lejtha, Mālika, eš-Šafi'ija i Ebū Jūsufa. U

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

zuhdu i bogobožnosti dostigao je nivo el Fudajla i Ibrāhīma ibn Adhama, a u memorizaciji (hifdhu) nivo Šu'be, Jahjā ibn Qattāna i Ibn el-Medīnija. Međutim, kako osoba neznalica koja ne zna svoj sopstveni nivo, može suditi o nivoima (stepenima) drugih?"

El-Mejmūnī je rekao:

"Kuća Ebū 'Abdullāha je bila mala i uska, a kada je bilo vruće on bi spavao u njenom nižem dijelu".

El-Hasan ibn Muhammed ibn el-Hārith je rekao:

"Ušao sam u Ahmedovu kuću i našao u prednjoj sobi pohabanu (izlizanu) hasuru (prostirku) i jastuk, njegove knjige raspršene unaokolo i neke okrnjene lonce (ibrike), a rečeno je da su njegova vrata bila od tkanine."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

NJEGOVE ŽENE I PORODICA

Zuhejr ibn Sālih ibn Ahmed je rekao:

”Moj djed je oženio majku moga oca ‘Abbasah i nije imao djece od nje, izuzev moga oca, a onda je ona umrla. Onda nakon toga oženio je Rejhānu, ženu od Arapa i ona mu je rodila samo moga amidžu ‘Abdullāha.”

El-Khallāl je rekao:

”Čuo sam el-Marrudhija da kaže:

”Čuo sam Ebū ‘Abdullāha da spominje svoju ženu i dovi za Allāhovu milost za nju, rekavši:

”Ostali smo zajedno dvadeset godina, a da nije raspravljala niti o jednoj stvari.”

I ne znamo da je Ahmed oženio treću ženu.”

Zuhejr je rekao:

”Kada je Ummu ‘Abdullāh umrla, moj otac je kupio Husnā koja mu je rodila Ummu ‘Alī, Zejneb i el-Hasana i el-Husejna, blizance koji su umrli ubrzo nakon rođenja. A onda je ona rodila el-Hasana i Muhammeda koji su živjeli oko 40 dana, a onda je, nakon njih, rodila jSe’ida”.

El-Khallāl je rekao:

”Muhammed ibn ‘Alī ibn Behr nam je prenio govoreći:

”Čuo sam Husnā, majku Ebū ‘Abdullāhovog (Ahmedovog) djeteta, da o imāmu Ahmedu kaže:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”A kada baš ništa nije imao, on bi bio srećan toga dana.”

Edh-Dhehebī je rekao:

”Najstariji od sinova Ahmeda ibn Hanbela je bio Sālih koji je postao qadija Isbahana, gdje je umro 265. (hidžretske) godine u starosti od šezdeset godina. On je prenosio od Ebul-Welīda et-Tajālisija i ostalih velikih učenjaka. On (tj. Salih) je ostavio iza sebe dva sina: Zuhejra ibn Saliha, povjerljivog prenosioca hadītha koji je umro 303. (hidžretske) godine, i Ahmeda ibn Sāliha, i ne znam kada je on umro; a njegov sin Muhammed ibn Ahmed ibn Sālih prenosio je od njega. Muhammed je umro u srednjim godinama godine 330. hidžretske. El-Hāfidh Ebū ‘AbdurRahmān ‘Abdullāh ibn Ahmed je prenosio od svoga oca i bio je jedan od velikih učenjaka; umro je 290. (hidžretske) godine u starosti od sedamdeset i sedam godīna i ja sam napisao odvojenu biografiju o njemu. Treći sin je bio Se’id ibn Ahmed, on je rođen pedeset dana prije Ahmedove smrti, pa je on odrastao, postigao znanje i umro prije svoga brata ‘Abdullāha. Što se tiče Hasana, Muhammeda i Zejneb, mi ne znamo ništa o njima, a potomci Ebū ‘Abdullāha su nestali (iskorijenili se), koliko mi znamo.”

‘Abdullāh je rekao:

”Čuo sam svoga oca kako kaže:

”Ja sam napunio sedamdeset i sedam godina i ušao u sedamdeset i osmu. Te noći je počela njegova groznica i umro je deseti dan”.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Sālih je rekao:

”Na početku rebī’ul-ewwela 241. (hidžretske) godine moj otac je patio od groznice u noći srijede. Bio je u kući i imao je groznicu, a njegovo disanje je bilo duboko i teško. Bio sam svjestan da je slab i brinuo sam o njemu dok je bio bolestan, pa sam mu rekao:

”O moj oče, čime si prekinuo svoj post sinoć (šta si iftārio)?”

On je rekao:

”Supom od pasulja.”

Onda je poželio da ustane, pa je rekao:

”Uzmi moje ruke.”

Uzeo sam njegove ruke ali, kada je došao do klozeta, bio je veoma slab i morao se podržavati oslanjajući se na mene. Više doktora ga je posjećivalo, a svi su bili muslimani.

Onda je el-Feth ibn Sehl došao do vrata da ga posjeti ali ja sam ga spriječio. Takodje je Ibn ’Alī ibn el-Dža’d došao, ali sam ga ja spriječio; i mnogi drugi ljudi su došli. On je rekao:

”Šta misliš?”

Ja sam rekao:

”...da bi trebao da im dozvoliš da uđu da bi oni mogli da dove za tebe.”

On je rekao:

”Tražiću Allāhovu uputu istihārom.”

Pa su ušli ka njemu u gomilama dok kuća nije bila puna. Oni su ga pitali, doveli za njega i odlazili, a druga gomila je ulazila. Broj ljudi je postao veoma veliki, ulice su bile pune i mi smo zatvorili kapije sokaka. Naš komšija je došao, nakon što je knio svoju bradu, pa je moj otac rekao:

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

“Vidim čovjeka koji je oživio nešto od sunneta i to me obveseljava.”

Salih je rekao:

“Patio je od različitih bolova i muka, ali je njegov razum ostao zdrav (neokrnjen).”

Onda je, na dan džume dvanaestog rebīul-ewwela, dva sata nakon što je sabah prošao, umro.”

El-Khallāl 'Ismeh ibn Isām je rekao:

“Hanbel nam je prenio rekavši:

“Jedan od sinova el-Fadla ibn er-Rebī'a je dao tri dlake Ebū 'Abdullāhu dok je on bio u zatvoru i rekao:

“Ove su dlake sa kose Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, pa je Ebū 'Abdullāh dao instrukcije u momentima svoje smrti da dvije dlake budu stavljene na dva njegova oka, a jedna na njegov jezik, pa je tako i urađeno kada je umro.”

El-Marrudhī je rekao:

“Njegova dženāza je donešena nakon što su ljudi zavšili džumu namāz.”

'Abdullāh je rekao:

“Namāz nad mojim ocem predvodio Ebū Muhammed 'Abdullāh ibn Tāhir. On je preuzeo vođenje namāza nad njegovim tijelom, ali smo mi već klanjali nad njim zajedno sa stotinama ljudi od Benu Hāšima u kući.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

'AbdurRāhman ibn Ebī Hātim je rekao:

"Čuo sam Ebū Zur'a kako kaže:

"Došlo je do mene da je el-Mutewekkil naredio da se predio pokriven onima koji su klānjali dženāzu izmjeri i procjeni, pa je proračunato da je broj onih koji su klanjali tamo bio jedan i po million"."

Ebū Hamām es-Sakūnī je rekao:

"Bio sam prisutan na dženāzi Šerīka i na dženāzi Ebū Bekra ibn el-Ajjāša i vidio sam koliko je mnogo ljudi bilo prisutno. Ali, nikada nisam video skup kao što je ovaj (tj. dženāza Ebū 'Abdullāha Ahmed ibn Hanbela)."

Es-Sulemī je rekao:

"Bio sam prisutan na dženāzi Ebul-Fetha el-Qawwāsa zajedno sa Dārequtnijem, pa kad je on video broj okupljenih, rekao je: "Čuo sam Ebū Sāliha ibn Zijāda kako kaže: "Čuo sam 'Abdullāha ibn Ahmeda kako kaže:

"Čuo sam svoga oca kada je rekao:

"Recite ehlul-bid'atu (sljedbenicima novotarije): "Između nas i vas je dan dženāze!"^{43 44}

---

⁴³ Ibn Kethīr je rekao: "Allāh je potvrdio ove riječi imāma Ahmeda jer je on bio imāma sunneta u svoje vrijeme. A što se tiče predvodnika onih koji su bili njegovi protivnici, Ahmedom ibn Ebī Du'ādom, koji je bio qadija svih qadijā – niko nije primjetio njegovu smrt niti joj pridao značaj."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Imām Ebū 'Abdullāh Ahmed ibn Hanbel je umro na dan džume, 12. rebī'ul-ewwela 241. hidžretske godine.

Napomena izdavača: Štaviše, prethodno je halifa el-Mutewwekil bio nezadovoljan njegovim radom, pa ga je 237. godine smjenio, naredio konfiskaciju (oduzimanje) svog njegovog pokretnog imetka i nepokretnosti (posjeda), a on (Ibn Ebī Du'ād) je iste, 237. godine hidžretske i umro.

Ibn Kethīr je rekao: *"Kada je on umro, niko nije prisustvovao njegovoj dženāzi, osim malog broja vladarevih pomagača. Tako je bilo i sa el-Hārith ibn Esed el-Muhāsibijem; uprkos njegovoj umjerenosti, niko nije klanjao nad njim, osim tri ili četiri čovjeka. Tako je i sa Bišr ibn Gijāth el-Marīsijem, samo je mala grupa ljudi klanjala nad njim. Tako je Allāh Onaj koji naređuje i upravlja stvarima, prije i poslije."* ("El-Bidāje wen-Nihāje", 10/342)

⁴⁴ Uzeto iz djela "Sijer E'lāmin-Nubelā" od imāma edh-Dhehebija

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

Dodatak knjizi:

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ^{صلى} فَبِهَدَنُهُمْ أَقْتَدَهُ

”To su oni koje je Allāh uputio, zato slijedi njihov pravi put.”

(sūra el-En’ām, 90. ājet)

Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī

Allāh mu se smilovao

Ibn Kethīr, *Allāh mu se smilovao*, je rekao ⁴⁵ u vezi događaja godine 231. hidžretske:

U ovoj godini je ubijen Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī, *Allāh mu se smilovao i učinio njegovo boravište uzvišenim*.

Ime mu je bilo Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī ibn Mālik ibn el-Hajthem el-Khuzā’ī, a njegov djed Mālik ibn el-Hajthem je bio jedan od najvećih zagovarača države Benī el-’Abbās (tj. ‘*Abbāsijā*), onih koji su ubili ovog njegovog potomka (unuka).

---

⁴⁵ Ibn Kethīr, *’El-Bidāje wen-Nihaje* (”*Početak i kraj*”), 10. tom, 316.-320. str.

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ahmed ibn Nasr je imao ugled i vođstvo.

Njegov otac Nasr ibn Mālik je bio okružen *ehlul-hadīthom*,⁴⁶ a mase ljudi su mu dale *bej'u*⁴⁷ na utemeljivanje naređivanja dobra i zabranjivanja zla 201. godine, kada su se pokvarenjaci, pogani i razvratnici namnožili za vrijeme odsustva el-Me'mūna iz Bagdāda – kao što je bilo spomenuto; a tržnica Nasr u Bagdādu je nazvana po njemu.

Ahmed ibn Nasr je bio od ehlul-'ilma, bogobožnosti i pravičnosti, čestitih djela i težnje za dobrim djelima; on je bio od imāmā ehli-sunneta, onih koji su naređivali dobro a odvrćali od zla, i bio je od onih koji su pozivali u govor: *"Qur'ān je Allāhova riječ, spuštена (objavljena), nestvorena"*.

A (halīfa) el-Wāthiq je bio jedan od najžešćih ljudi u insistiranju na tvrdnji da je Qur'ān stvoren – on je u to pozivao danju i noću, javno i tajno, zasnovano na onome na čemu su bili njegov otac i njegov amidža, (halīfa) el-Me'mūn, bez ikakve potpore ili dokaza, argumenta ili tumačenja, niti iz sunneta niti iz Qur'āna.

---

⁴⁶ ulemom i učenicima hadītha

⁴⁷ prisegu na vjernost

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Tako je Ahmed ibn Nasr ustao, pozivajući ka Allāhu i ka naređivanju dobra i zabranjivanju zla i u izjavu "Qur'ān je nestvorena Allāhova riječ"; pozvao je ljude u hajr.

Na ovaj način se pod njegovim vođstvom sakupio *džemā'ah* (grupa) od stanovnika Bagdāda i hiljade ljudi su mu se pridružile. Dva čovjeka su bila određena za propagiranje da'we Ahmed ibn Nasra, a to su bili Ebū Hārūn es-Sirādž, koji je pozivao stanovnike istočne provincije i drugi čovjek zvani Tālib, koji je pozivao stanovnike zapadne provincije. Ovako su se hiljade ljudi i obilne mase ujedinile pod njegovim vođstvom.

Pa, kada je bio mjesec ša'bāna te (231.) godine, bila je u tajnosti organizovana *bej'a* Ahmedu ibn Nasr el-Khuzā'iju na naređivanje dobra i zabranjivanje zla i na *khurūdž* (pobunu) protiv *sultāna* zbog njegovog bid'ata, njegovog pozivanja u tvrdnju "khalqul-Qur'ān"⁴⁸ i zbog onoga što su on, njegovi činovnici i njegova svita (pratnja) činili od *me'āsī* (grijeha), *fawāhiš* (nemorala) i sl. Tako su se oni složili da treće noći ša'bāna – noći džume – bude udareno u bubanj i da se onda oni koji su dali *bej'u* sakupe na mjestu o kom su se prethodno dogovorili, pa su (nakon dogovora) Tālib i Ebū Hārūn podijelili mnogo novca među pomagačima. Među masama koje su primile

---

⁴⁸ tj. da je Qur'ān stvoren

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

novac bila su i dva čovjeka od Benū Ašrasa, a ova dva čovjeka su imala običaj piti vino.

Kada je nastupio četvrtak uveče, ova dva čovjeka su pila vino sa grupom prijatelja, pa su ova dvojica mislila da je ta noć zapravo noć u kojoj plan treba biti sproveden, a koja je ustvari bila noć prije dogovorene noći. Tako su dva čovjeka počela udarati u bubanj u noći, da bi se ljudi sakupili sa njima – ali niko nije došao.

Nered je omeo organizovani plan i čuvari su ovo čuli u tami noći, pa su obavijestili opunomoćenika sultāna Muhammeda ibn Ibrāhīm ibn Mus'aba, koji je bio zamjenik svoga brata Ishāqa ibn Ibrāhīma, zbog njegovog odsustva iz Bagdāda...

Ljudi su postali histerični, a opunomoćenik sultāna je uložio maksimalan trud da uhvati ovu dvojicu ljudi (koja su udarala u bubanj). Kada ih je uhvatio, on ih je mučio dok nisu priznali sve o Ahmed ibn Nasru.

Tada su ovi krenuli u potragu za njim, dok nisu uspjeli uhvatiti njegovog slugu. Držali su ga (i mučili) sve dok on nije priznao istim priznanjem kao i ona dva čovjeka. Tako je on zarobio nekolicinu vođā saradnika Ahmed ibn Nasra, zajedno sa

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

njim, i poslao ih halīfi – zadovoljavajući one koji su ih ⁴⁹ vidjeli u ovakvom stanju – a ovo se desilo na kraju ša'bāna.

Pa je on ⁵⁰ sakupio grupu posmatrača, a prisustvovao je i *qādī* ⁵¹ Ahmed ibn Ebī Du'ād el-Mu'tezilī.

Ahmed ibn Nasr je izveden ali on (el-Mu'tezilī) nije ispoljio nikakav ukor njemu. A kada je Ahmed ibn Nasr natjeran da stane ispred el-Wāthiq, ovaj ga nije ukorio ni za šta u vezi sa *bej'om* koju je on uzeo od stanovništva na naređivanje dobra i zabranjivanje zla, i sl. – naprotiv, on je preskočio preko svega toga i pitao ga:

”Šta kažeš o Qur'ānu?”

Ahmed ibn Nasr je odgovorio:

”On je Allāhova Riječ.”

El-Wāthiq je ponovo pitao:

”Je li makhlūq (stvoren)?”

On je ponovio:

”On je Allāhova Riječ.”

---

⁴⁹ tj. zarobljene pobunjenike predvođene Ahmed ibn Nasrom

⁵⁰ tj. halīfa el-Wāthiq

⁵¹ qadija, šerī'atski sudija

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Zaista, Ahmed se upravo suočio sa smrću bez straha i prodao je sebe, a zapravo je i došao stavljajući na sebe *hanūt*⁵² i izgledao je silno ozaren, a prethodno je pritegao ono što je pokrivalo njegova stidna mjesta, kako se to ne bi otkrilo u slučaju bičevanja i mučenja.

El-Wāthiq je ponovo pitao:

”Šta ti kažeš o svom Gospodaru? Hoćeš li Ga vidjeti na Sudnjem Danu?”

Pa je on odgovorio:

*”O emirul-mu’minīn: U Qur’ānu i predajama je došlo, kao što je Allāh rekao: ”Neka lica će toga dana biti blistava, u Gospodara svoga će gledati.”*⁵³ *A Allāhov Poslanik, sallallāhu ’alejhi we sellem, je rekao: ”Zaista ćete vi vidjeti svoga Gospodara kao što vidite ovaj mjesec, nećete biti onemogućeni u viđenju njega.”*⁵⁴ *Tako smo mi na onome o čemu smo obaviješteni (od Allāha i Njegovog Poslanika).”*

A el-Khatīb (el-Bagdādī) je također prenio da je el-Wāthiq rekao:

---

⁵² tj. mješavinu miska i kamfora, koja se stavlja na mrtvo tijelo prije ukopa

⁵³ sūra el-Qijāmeḥ, 22. i 23. ājet

⁵⁴ hadīth bilježe el-Buhārī i Muslim

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

”Teško tebi! Zar će On biti viđen kao što se ograničeno tijelo vidi?! I zar će biti obuhvaćen na mjestu i posmatrač će biti u stanju da Ga posmatra?! Ja sam kāfir (ne vjerujem) u Gospodara sa takvim svojstvima!”

Ja ⁵⁵ kažem:

Ovo što je el-Wāthiq rekao je niti dozvoljeno, niti potrebno, niti može biti korišteno da se time pobiju vjerodostojne predaje – a Allāh najbolje zna.

Ahmed ibn Nasr je odgovorio el-Wāthiqu:

*”Sufjān mi je prenio murfū’ hadīth: **”Srce Ādemovog sina je između dva prsta od Allāhovih prstiju – On ih okreće kako On hoće”**, a Allāhov Poslanik, sallallāhu ’alejhi we sellem, je imao običaj govoriti: **”O Ti Koji okrećeš srca, učvrsti moje srce na Tvom dīnu.”**”*

Pa je Ishāq ibn Ibrāhīm rekao:

”Teško tebi, pogledaj šta govoriš!”

Ahmed ibn Nasr mu je odgovorio riječima:

”Ti si mi naredio da tako kažem!”

---

⁵⁵ tj. Ibn Kethīr

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Ishāq je bio zaprepašten na to i upitao:

“Ja ti naredio?!”

Pa mu je on odgovorio:

“Da, ti si mi naredio da mu dam iskren savjet.”

Najzad je el-Wāthiq rekao onima oko sebe:

“Pa, šta kažete o ovom čovjeku (tj. Ahmed ibn Nasru)?”,

– na što su oni rekli mnoge stvari o njemu.

‘AbdurRahmān ibn Ishāq – koji je bio *qādī* istočne provincije sve dok se nije povukao i koji je bio prijatelj Ahmed ibn Nasra prije ovog događaja – je rekao:

“O emirul mu’minīn, njegova krv je halāl!”

A Ebū ‘Abdullāh el-Arminī, prijatelj Ahmed ibn Ebī Du’āda, je rekao:

“Daj mi piće od njegove krvi, o emirul-mu’minīn!”

El-Wāthiq je odgovorio rekavši:

“Definitivno, ono što zahtijevate će se i ostvariti.”

A Ahmed ibn Ebī Du’ād je rekao:

“On je kāfir, od njega se treba tražiti da se pokaje, možda on ima kakvo oboljenje ili gubitak razuma.”

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Pa je el-Wāthiq rekao:

”Kada me vidite kako ustajem (idući) ka njemu, onda ne stajte uz mene, jer želim da budem nagrađen za svoje korake (idući ka ubijanju njega).”

Onda je on ustao sa sabljom, tj. mačem koja je pripadao ‘Amru ibn Mu’idd Jukreb ez-Zubejdiju, a dat je kao poklon Mūsā el-Hādiju za vrijeme njegovog hilāfeta, sa prelijepim natpisom pričvršćenim klinovima na njegovom dnu – pa kad je stigao do njega, zadao mu je udarac u predio njegovog ramena, dok je on bio vezan konopcima i stajao na kožnoj *hasuri* (prostirci), posebnoj za pogubljenje. Onda mu je on ponovo zadao mu je udarac, ovaj put u njegovu glavu, a potom je ugurao mač u njegovu utrobu. Ahmed ibn Nasr je ispustio dušu, *Allāh mu se smilovao*, i pao na kožnu hasuru.

Innā lillāhi we innā ilejhi rādžī’ūn, ⁵⁶ *Allāh mu se smilovao i oprostio mu.*

Onda je dželat iz Damaska izvadio svoj mač iz koricā i udario po njegovom vratu, odvojio njegovu glavu i podigao je na vidjelo dok nije donešena do polja koje je imao Bābak el-Khurramī, i on je u njemu razapet, dok su njegove noge i dalje bile vezane, a nosio je dugu košulju i pantalone.

---

⁵⁶ *Mi smo zaista Allāhovi i zaista ćemo se Njemu vratiti*

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

A njegova glava je odnešena u Bagdād i bila je postavljena i izložena u istočnoj provinciji određeni broj dana, a potom u zapadnoj provinciji određeni broj dana, a imala je čuvare koji su je nadgledali danju i noću. A za njegovu glavu je bila prikačena poruka na kojoj je pisalo:

”Ovo je glava zabludnika, mušrika kāfira Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ija, od onih koji su ubijeni na rukama ‘Abdullāha ibn Hārūna, imāma el-Wāthiq Billāha, vođe pravovjernih, nakon što je ovaj nad njim uspostavio argument u pogledu stvorenosti Qur’āna i negacije antropomorfizma,⁵⁷ a onda mu je dao šansu da se pokaje i omogućio mu da se vrati istini – ali je on odbio (sve drugo), izuzev da se tvrdoglavo suprotstavi i otvoreno proglasi suprotno. Pa, sva hvala pripada Allāhu koji ga je požurio ka vatri i ka Njegovoj bolnoj kazni, zbog njegovog kufra; zbog kojega je vođa pravovjernih dozvolio njegovu krv i da on bude proklet.”

Nakon toga je el-Wāthiq naredio potragu za vođama Ahmedovih saradnika (tj. njegovog pokreta), pa je uhvatio oko dvadeset i devet ljudi i poslao ih je u zatvore i oni su žigosani kao zabludnici. Zabranjeno im je da ih iko posjećuje, bili su zauzdani gvozdenim okovima i nije im bilo davano sljedovanje (hrane) koje je bilo davano ostalim zatvorenicima – a ovo je veliki *dhulm* (nepravda).

---

⁵⁷ navodnog poređenja Allāhiovih svojstava sa svojstvima Njegovih stvorenja (napomena izdavača)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

A Ahmed ibn Nasr je bio od velike 'uleme, aktivan (radan), utemeljujući naređivanje dobra i zabranjivanje zla. On je slušao hadīth od Hammāda ibn Zejda, Sufjāna ibn 'Ujejneh i Hāšima ibn Bešira i imao je sva njegova pisanja. On je također čuo veliki broj hadītha od imāma Mālik ibn Enesa, ali nije mnogo prenio od njega.

A oni koji prenose od njega su Ahmed ibn Ibrāhīm ed-Dewreqī i njegov brat Ja'qūb ibn Ibrāhīm i Jahjā ibn Me'īn, koji ga je spomenuo jednoga dana, molio Allāhovu milost za njega i rekao:

"Allāh mu je dao šehādet (pogibiju) kao kraj";

...i pored toga što on nije uobičavao da veliča ljude govoreći:

"Ja nisam vrijedan govora (hvale i pohvale o ljudima)".

Ali ipak Jahjā ibn Me'īn se veoma mnogo isticao u cijenjenju Ahmed ibn Nasra.

A imām Ahmed ibn Hanbel ga je spomenuo jednoga dana i rekao:

"Allāh mu se smilovao, kako je prema Allāhu bio darežljiv sa svojom dušom! Žrtvovao je sebe Njemu."

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

Dža'fer ibn Muhammed es-Sā'ig(h) je rekao:

”Moja dva oka su svjedočila (vidjela) – a ako nisu, neka budu iskopana; i moja dva uha su čula – a ako nisu, neka ogluhe: Kada je Ahmed ibn Nasr el-Khuzā'iju odrubljena glava, njegova glava je govorila: ”Lā ilāhe illAllāh”; a neki ljudi su, kada je on bio razapet na drveno deblo, čuli njegovu (odvojenu) glavu kako uči:

الْمَرْءُ أَحْسَبَ النَّاسِ أَنْ يُتْرَكَ أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

”Elif Lām Mīm. Zar ljudi misle da će biti ostavljeni na miru ako kažu: ”Mi vjerujemo” i da u iskušenje neće biti dovedeni?” ⁵⁸
Moja koža je drhtala.”

---

⁵⁸ sūra el-'Ankebūt, 1. i 2. ājet

DOSADAŠNJA IZDANJA
"KELIMETUL-HAQQ":

- § **Dokazi za obaveznost pokrivanja lica**
(*Ebu Ahmed*)

- § **Dokazi da je isbāl harām**
(*Ebu Ahmed*)

- § **Kritika demokratije i ilustracija njene stvarnosti**
(*"AbdulQādir bin "Abdul'Azīz*)

- § **Bolest irdžā'a**
(*grupa autora*)

- § **Šta čini "Lā ilāhe illAllāh", a šta ga poništava?**
(*Hamid 'Alī Khān*)

- § **Kome se to priviđaju tekfirovci u Sandžaku i Bosni?**
(*"Proglas o tekfiru"* i odgovori na njega)
(*Kelimetul-Haqq*)

- § **Zalutale sekte sūfija i ši'ija**
(*Kelimetul-Haqq*)

- § **Isukana sablja na psovača Allāha, vjere i Poslanika**
(*Ebū Muhammed el-Maqdisi*)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

- § **Šubhe vezane za propis demokratije u islāmu**
(*grupa autora*)
- § **'Aqīda potpomognute skupine**
(*'AbdulMedžid el-Muni'*)
- § **Tewhīd el-hākimije**
(*grupa autora*)
- § **Allāhova pomoć je, zaista, blizu**
(*Sulejmān bin Nāsir el-'Ulwān*)
- § **Demokratija je vjera**
(*Ebū Muhammed el-Maqdisi*)
- § **Obaveze koje je dužan spoznati svaki muslimān i muslimānka**
(*šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb*)
- § **Ovo je ono što vam je vaš Gospodar obećao**
(Reagovanje na incident u Novom Pazaru ispred Arap-džamije 3. nov. 2006. god.)
(*Kelimetul-Haqq*)
- § **Podučavanje najvažnijim pitanjima**
(*Ahmed el-Hālidī*)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, Allāh mu se smilovao

- § **Može li se opravdavati neznanjem u djelima velikog širka i jasnog kufra?**
(*Ebu Muhammed*)

- § **Millet Ibrāhīm**
(*Ebū Muhammed el-Maqdisī*)

- § **'Aqīda ehliš-sunneta wel-džemā'ata**
(*Metn/tekst sedam velikih djela 'aqīde muslimāna na jednom mjestu, u jednoj knjizi:*
"Wasitijska 'aqīda", "Tahāwijevo 'aqīda",
"Kitābut-tewhīd", "Tri načela",
"Otklanjanje sumnji",
"Djela koja izvode iz vjere" i "Šest načela")

- § **Šerī'atski hidžāb**
(*Kelimetul-Haqq*)

- § **Istina o Turcima Osmanlijama**
(*Ebū Ahmed*)

- § **Muslimān ili mušrik**
(*Ebū Hamza*)

- § **Dokazi za propis prijateljevanja sa mušricima**
(*šejh Sulejmān bin 'Abdullāh*
bin Muhammed bin 'AbdulWehhāb)

Biografija imāma Ahmed ibn Hanbela, *Allāh mu se smilovao*

- § **Biografija imama Ahmeda, *rahimehullāh***
- § **Znamenite uzvišenosti u vrlinama Ibn Tejmijje
(*imām el-Bezzār*)**
- § **Osnove sunneta (*Usūlus-Sunne*)
(*imām Ahmed ibn Hanbel*)**